

GABRIEL ANDREESCU

pe marginea polemicii

**Holocaust
negru,
holocaust
roșu**

pag. 13

Nr. 41 (451), 13 - 19 octombrie 1998

H.-R. PATAPIEVICI**Stigmatul
colegial**

pag. 5

**Securitatea: recuperarea
colaboraționiștilor**
pag. 10-11

„Miza este Departamentul Emisiunilor Informative“

INTERVIU**LUCIA HOSSU LONGIN**

Invitația pe care săptămîna trecută 134 de parlamentari ai opoziției i-au adresat-o președintelui Constantinescu de a prezenta „un mesaj privind starea națiunii la doi ani de la preluarea mandatului” a trecut cvasi-neobservată, prima pagină fiind ocupată de intervenția NATO în Iugoslavia.

Printre cele 22 puncte la care președintele ar trebui să răspundă sînt și reproșuri curente la această oră, de pildă, *deturnarea în scopuri politice proprii a TVR* ori *trădarea promisiunilor electorale*.

Pentru altele – *eșecul politicii economice și sociale sau îndepărtarea țării de structurile de securitate euro-atlantice* –, opoziția deține o responsabilitate mai mare decît actuala putere. În noiembrie 1996, jocurile privind NATO erau ca și făcute. Acum putem vedea că nici strategia președintelui Constantinescu și a liderilor coaliției – forțarea ușii închise asociată cu amînarea reformei economice pentru a nu crea tensiuni sociale vizibile – nu s-a dovedit fructuoasă.

Evident, grupurile parlamentare PUNR și ApR au lansat această in-

vitație președintelui pentru a-și crește șansele, deocamdată incerte, de intrare în *Parlamentul viitor*. Cei ce reproșează vieții politice românești subsolurile oculte o vor include însă în „scenariul destabilizării”: potrivit lui, grupuri de intere-

mai veche (din vremea cînd acesta lupta să-l debarce pe premierul Ciorbea), urmărind în final suspendarea președintelui Constantinescu, pentru ca interimatul să fie asigurat de președintele *Senatului*, Petre Roman. Partizanii

GABRIELA ADAMEȘTEANU

Scenarii despre mandatatul doi

se mafiotice pun continuu la cale scandaluri locale, menite să gonească investitorii străini și să lase țara pradă sferei rusești de influență. Un argument al „scenariștilor” îl reprezintă pasul următor, pregătit de PDSR dacă președintele nu va veni în *Parlament*: strîngerea de semnături pentru suspendarea sa din funcție.

Surse neconfirmate vorbesc încă și acum despre o strategie PD

scenariului explică astfel faptul că în ultimele 5-6 luni președintele pare a juca pe cartea PD – o politică foarte complicată, deschisă prin celebrul „interviu cu spionii” al fostului ministru de Externe, Adrian Severin, și confirmată recent de declarația sa publică despre menținerea actualei coaliții pînă în anul 2004. Așadar, încheindu-se cu un posibil al doilea mandat al său. Chiar și recentul scandal al *Televi-*

ziunii pare să confirme existența pactului dintre președintele Constantinescu și PD. Dincolo de atmosfera înverșunat-politizată din interiorul CA, de opțiuni individuale spontane, pare să se fi încercat pe de o parte păstrarea actualei echipe *DEI* (favorabilă președintelui), pe de alta, susținerea lui N.C. Munteanu (un apropiat al președintelui PD), căruia i se promisese conducerea televiziunii încă de acum doi ani, de cînd candidase pe listele partidului respectiv.

Războiul din zonă i-a oferit președintelui oportunitatea de a ignora invitația opoziției, dar și de a o „îmbuna”, consultînd-o. Probabil președintele va veni în *Parlament* la o dată pe care și-o va alege singur, și se va rezuma la un raport optimist, fără a suporta întrebări pe teme incomode, inclusiv *Țigăreta 2*.

Oricit de puțin deranjantă, invitația ApR-PUNR reprezintă însă primul „șah la președinte” și îl găsește mai vulnerabil decît altă dată. O dovedesc, între altele, nervozitatea obsesivă față de presă, dar și eșecul tentativelor de a-și regăsi ve-

(Continuare în pagina 3)

SERBAN ORESCU

Centrul-dreapta are nevoie nu de spoială, ci de casă nouă

- Criza de identitate în „dreapta” românească -

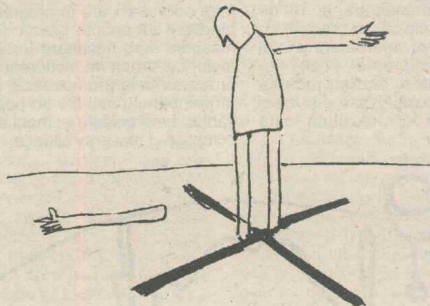

La 2 octombrie ziarele aduceau la cunoștință constituirea unui „Club al Dreptei” având ca fondatori pe domni Adrian Iorgulescu (PAR), Cezar Corăci (PNL) și Ionuț Gherasim (PNȚCD) - toți trei membri ai Parlamentului și ai unor partide din Convenția Democrată. Din club fac parte, pe lângă politicieni din CDR, oameni de afaceri și personalități publice locale. Baza programatică a Clubului Dreptei o constituie *Manifestul Dreptei* lansat cu câteva luni în urmă. Clubul are potrivit statutului un comitet director, un director executiv și o *Adunare Generală*. Ca totdeauna, identificarea unei formații cu iz politic se face nu numai prin programe, ci și prin participare. Ziarul *Curentul* nota deunăzi că aproximativ toți membrii „Grupului” de la Brașov (sprijinitorii ai actualului premier Radu Vasile) se regăsesc pe lista de semnături a recentului *Club al Dreptei*. Printre cei 70 de semnatori ai *Manifestului Dreptei* - membri de drept ai Clubului - se află însă și personalități fără nici o legătură cu „Grupul” de la Brașov, precum liberalii Dan Constantinescu, Alexandru Paleologu, Viorel Cataramă, țărănistul Ulm Spineanu (un apropiat al conducerii PNȚCD criticat pentru ritmul lent al reformelor pe când răspundea ca ministru al Reformei de acest sector) și liderii PAR Varujan Vosganian și Paul Ghițiu. Rezumând, se poate spune că nou creatul *Club al Dreptei* este un fel de ectoplasmă a Convenției Democratice în care micul partid Alternativă României (PAR) ar asuma însă un rol incomparabil mai mare decât în numita Convenție. Pentru marea public care scrutează nu fără îngrijorare orizontul anului 2000 e prea puțin. Întrebarea pe care și-o pune cetățeanul obosit de numărul mare de partide și de sterilitatea centrului-dreapta este alta: de ce să asistăm în alegerile viitoare la un triumf al stângii când, după alegerile din 1996, nici n-am avut de fapt o guvernare reală de centru-dreapta? Atunci ce am avut? Un fel de jonglerie cu etichetele istorice și conținutul - adică identitatea - adaptată trecutului comunist. De aici a rezultat un hibrid. Cu el trăim - tot mai prost - de doi ani

încoace. Nici nu se putea altfel!

Președintele Constantinescu însuși a spus-o, dar după alegeri: „*voi fi îndeosebi președintele celor care nu m-au ales...*”. Convenția Democrată l-a urmat, uzându-se politic enorm în acești doi ani de când este o „forță conducătoare” emascuțată.

Strategia concepută la Cotroceni și având ca scop nedeclarat reafirmarea președintelui în anul 2000 și ca instrument principal populismul a condus la pierderea

de identitate a centrului dreapta-românesc. Mai grav nici nu se poate. Partidele istorice s-au lăsat manipulate (ceea ce nu scade culpa lor) și au pierdut; situația lor nu este de învidiat. Răspunderea lor istorică e covârșitoare, a președintelui de asemenea.

Dacă cel puțin PNL nu și-ar fi pierdut în aceste împrejurări identitatea lui politică și ar fi rămas definit prin cei doi vectori - proprietate (vector principal) și protecție socială (vector subsidiar) -, nu s-ar resimți astăzi atât de mult necesitatea unui nou centru liberal. Puter- nic infiltrat, pare-se, încă înainte de 1990, PNL și-a

pierdut însă din identitate chiar mai mult decât PNȚCD, fratele mai mare pe care în momente de cumpănă s-a arătat chiar gata să-l părăsească. În felul acesta, apropiindu-se ideologic nepermissiv de Partidul Democrat al domnului Petre Roman, PNL s-a abătut de la fâgașul lui istoric, dar și de la comandamentele modernității și moralității. El nu poate fi comparat nici cu ilustrul partid al Brătienilor, nici cu partidele liberale moderne din Occident, situându-se, după 1989, pe orbita laxă a corpurilor politice eretice. Cine s-a așteptat ca partidul național-liberal renăscut din cenușă să militeze pentru accelerarea privatizării, pentru lichidarea întreprinderilor nerentabile, pentru o atitudine liberală față de minorități (nu numai etnice) s-a înșelat. Că partidul național-liberal plătește un tribut ridicat unor centre de putere (precum cel de la Cotroceni) ostile în fond schimbărilor de structură și personal politic, se vede cu ochiul liber. Eticheta istorică de mult nu mai seamănă cu conținutul! „Liberalul din tată în fiu” domn Mircea Ionescu-Quintus era gata cu un an jumătate în urmă să-l primească în partid (fără stagiu!) pe domnul Virgil Măgureanu (care își pierduse postul de director al SRI) „*dacă dumnealui catadixeste*”, dădea domnul Ionescu-Quintus umil de înțeles, căci „*am avut ocazia să mă conving că nutrește opinii liberale!*” (!!) Ce fel de identitate liberal-istorică mai are un asemenea partid? Și nici cu succesul potențial, domnul Valeriu Stoica, nu sînt perspectivele mai bune; disponibilitatea acestuia la compromisiuri contrarii ideologiei liberale e notorie și nu mai trebuie dovedită.

Subliniez toate acestea deoarece rațiunea difuză a unui *Club al Dreptei* în momentul de față este umplerea locului gol al unui partid de centru-dreapta cu verticalitate ideologică și comportamentală. Din cauza acestei valențe devenite libere au stînga și extrema-stînga șanse să câștige viitoarele alegeri!

România are însă nevoie de altceva decât de un *Club al Dreptei*, și anume, de un alt partid de centru-dreapta și de un alt candidat prezidențial decât domnul Emil Constantinescu. Un asemenea partid și un candidat prezidențial adaptat lui ar putea colecta între altele și numărul mare de opțiuni prezente de abținere de la vot (indicat de sondajele de opinie).

Pe scurt spus, înființarea Clubului Dreptei oglindă criza centrului-dreapta. Ea conștientizează o importantă valență liberă în spectrul politic românesc. Numai că pașii mărunți, fie și în direcția bună, nu sînt suficienți. Centrul-dreapta are nevoie nu de spoială, ci de o casă nouă.

Scenarii despre mandatul doi

(Urmare din pagina 1)

chiul rol (obosita campanie contra corupției). Sondaje nu au mai fost „aruncate pe piață”, dar surse (neconfirmate) susțin că președintele Constantinescu s-ar afla la această oră în aprecierea populației mai jos decât premierul Vasile. Fără îndoială că nu doar președintele, ci și actualul premier este destul de vinovat pentru că „România se află în pragul dezastrului economic și social general”, așa cum afirmă mesajul opoziției. Opinia publică însă nu percepe, în genere, foarte repede relația dintre neîmplinirile unei societăți și responsabilitatea celor aflați în posturi de decizie.

Pe acest fapt pare să fi mizat și președintele Constantinescu, preocupat în toți acești ani să transmită imaginea unei distanțe apreciabile între cele două palate ale puterii - Cotroceni și Victoria - și a unei neimplicări a sa în treburile Executivului.

În ceea ce îl privește, de la început președintele Constantinescu și-a ales doar trei roluri: 1) Cel de negociator între formațiunile coaliției, dispuse într-o geometrie variabilă, dar aflate într-un permanent război. (Pentru rolul acesta, el s-a exersat în șerpăria vechii Convenții.) 2) Cel de șef al unor înalte comisii cu denumire pompoasă - CSAT, CNAICCO - discutabile însă și sub raportul eficacității, și sub cel al legalității constituționale. 3) Cel de reprezentare în politica externă, unde a marcat de la început diferența de esență între România

regimului Iliescu și cea a regimului Constantinescu. În domeniul politicii externe - unde lupta pentru NATO de anul trecut s-a desfășurat cu ațitea scaune goale de ambasadori ai României, iar MAE nu și-a prea îmblinzit structura de bunker - prestația președintelui rămâne un indiscutabil succes. Chiar și aici, însă, în ultimele luni pare să se fi înregistrat un mic recul al deplasărilor externe - după ce agasanta presă l-a taxat pe președinte drept „*primul turist al țării*”.

Cu toate frecvențele sale declarații despre neamestecul său în domeniile ce nu-i revin prin lege, președintele nu se va putea apăra la infinit de reproșul foarte dur formulat de adversarii din opoziție, de a fi „*un spectator insensibil și iresponsabil*” al dezastrului. Fideli ai săi se află la conducerea serviciilor

secrete (SRI, SIE, SPP), a Televiziunii etc. și mărturii suficiente ale politicienilor de toate culorile vorbesc despre implicarea Președinției în culisele tuturor deciziilor (de la construirea cabinetelor pînă la legea dosarelor, care asigură reproducerea aceleiași clase politice).

De ce, atunci, dacă se implică, pe ascuns, în mașinăria greoaie a statului, președintele a optat pentru acest discurs cosmetizat, coafat, ce survolează, tot mai aerian, realitățile noroioase ale României?

Nu mai este la această oră un secret pentru nimeni că președintele Constantinescu a intrat în Palatul Cotroceni cu gândul că, împreună cu echipa sa, va trebui imediat să lucreze pentru mandatul doi.

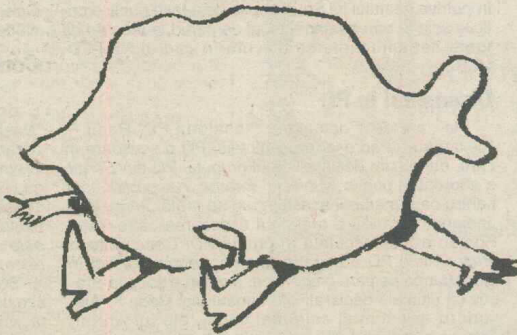
Se înmulțesc de la o vreme vocile (încă în surdină) care reproșează președintelui Constantinescu opțiunea sa exclusivă pentru imagine și vinătoarea, tot mai lipsită de

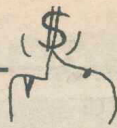
discreție, a mandatului doi. Pe lângă amintita „cooptare” a PD, ori încercarea de „*statu-quo*” al Televiziunii, s-a sesizat că președintele încurajează forțele centrifuge din diferite partide, vizînd să le adune într-o viitoare largă coaliție.

Nu i se poate reproșa președintelui Constantinescu faptul că ar fi fragmentat partidul lui Corneliu Coposu, pentru că acesta avea oricum o construcție clientelară. Dar este sigur că, deocamdată, din cele patru grupuri PNȚCD, cel puțin două (cel de la Brașov, ca și cel al lui Remus Opris/Ulm Spineanu) îi aplică în practică cu sîrg indicațiile. Tot viitoarei sale coaliții aflate în gestație îi par pregătite *Clubul Dreptei* (cu un artizan ca Varujan Vosganian, cel ce a început Partidul Alianța României cu o croială mult mai largă decât a ajuns la sfîrșit) ori asociația menită să coopteze tineretul din toate partidele, avînd la conducere, firește, un consilier prezidențial.

Dar nu este Palatul Cotroceni singurul loc din București unde se pregătește viitoarea campanie electorală sub lozincă: „*eu vreau să fiu președinte*”. La startul respectiv, actualul președinte s-ar putea reintîlni cu mai vechiul său rival, Nicolae Manolescu, susținut de liberalii aflați în expansiune, cu mai vechiul său contestatar Radu Vasile și, în mod sigur, cu Teodor Meleșcanu, ce tocmai și-a schimbat vesta.

Din multe scenarii care circulă pentru viitor, nu-i însă prea ușor de înțeles cine este preocupat, la această oră, de prezentul României.

Economia și-a încetinit grav pulsul, intrând într-o închezăală prelungită. Piața de capital s-a uscat de tot. Singure importurile nu par să se antreneze în această tendință, crescând într-o veselie, în ciuda scăderii producției. Acest apetit de consum al economiei românești, peste posibilitățile proprii, anunță un adevărat incendiu, pentru că depășirea încasărilor din exporturi de către cheltuielile pentru importuri va ajunge la circa 3 miliarde dolari pe ansamblul anului, o depășire neuzuală de aproape 40% a plapumei proprii, care amenință cu suspendarea finanțării externe și cu compromiterea relativei stabilități a leului și a fragilei temperaturi a inflației. Alerte severe de adâncirea deficitului comercial extern dificil de finanțat și de creșterea îndatorării externe greu de onorat, marile agenții internaționale de rating au retrogradat România din punctul de vedere al riscului de țară, scumpindu-i acesteia accesul pe piețele internaționale de capital și îndemnând investitorii străini la precauție maximă în implicarea în România. Tot mai mulți sint prin străinătate aceia care apreciază că în România nu vor fi întreprinse într-adevăr reformele care sint necesare pînă cînd nu se va trece prin colapsul pe care Bulgaria l-a cunoscut anul trecut, adică pînă cînd situația nu va exploda și, ca urmare, se va accepta în sfîrșit că, fără măsuri radicale, barca nu mai poate fi dusă înainte.

ILIE ȘERBĂNESCU

De ce nu merge reforma?

agricole și industriale, a controlului asupra avuției naționale, la costuri cît mai mici, dacă se poate chiar prin cadou politic, reprezintă prioritatea priorităților pentru partide, fie dintr-o parte, fie din alta a spectrului parlamentar. Partidele mari tac și fac. Cele mici strigă cît pot spre a ocupa un loc la tain pentru membrii și sponsorii lor. Și cu cît sint mai mici strigă mai tare. Iar dacă este vorba de partidele cu audiență modestă dar care, prin aritmetica parlamentară, au rol de arbitru pe scena politică, se practică intens șantajul cu retragerea sprijinului politic pentru dobîndirea de poziții guvernamentale-cheie sau (și) jocul la două capete cu opoziția, spre a-și menține locul la masă și în cazul că roata politică se întoarce.

Resursele sînt pur și simplu nefaste. Resurselor asupra cărora se obține controlul nu li se dă o funcție socială, ci mai ales una personală sau de grup: vile, mașini de lux, călătorii în străinătate, bani pentru partid, sponsorizări pentru dobîndirea controlului asupra unor noi resurse. Încă și mai rău, se consideră că, pentru a se desfășura fără probleme, împărțeaua are nevoie de un climat de liniște socială, condiții în care nici o forță politică nu are în program și nu se gîndește să adopte practic vreuna din măsurile dure necesare în cazul reformelor de structură. Indiferent de coloratură, partidele promovează, pe seama forțării banului public, un populism deșantat, care golește și mai tare sacul și complică și mai grav situația.

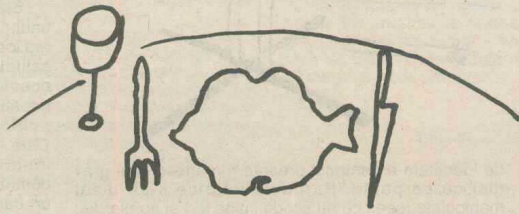
Problema pe care ar avea-o de înfruntat o soluție de mină forte, chiar dacă temporară, ar fi acceptarea internațională a regimului pe care o asemenea soluție l-ar presupune. Și, să nu uităm, înțelepciunea și priceperea de care acest regim ar trebui să dea dovadă în exercitarea puterii de care ar dispune. Vorba aceea, nu ne temem de dictatură, ci doar de incompetența dictatorilor! De pildă, eșecul economic ar fi poate și mai sever decît cel de acum, dacă procesul de trecere a activelor din proprietate de stat în proprietate privată ar fi stopat sau ar fi deturnat strict în sistem clientelar (vezi reușita din Chile, dar tragedia din Indonezia).

Cu cumpărarea nu ne amenință nimeni

O altă ieșire ar fi ca un partener străin puternic să ia economia românească așa cu totul, cu active, cu datorii — că de cumpărat nu ar fi tocmai exact să se vorbească —, urmînd s-o reorganizeze și s-o pună la treabă. Experiența internațională oferă cîteva exemple. Este de ajuns să ne uităm în zona noastră. Germania răsăriteană a fost preluată cu totul de Germania federală, dar dacă, desigur, cazul poate fi considerat o excepție, există și preluări parțiale, precum în Ungaria, Cehia, Polonia. Și, în aceste țări, s-a ieșit astfel la liman, fără desigur a ignora contribuția în acest sens a clasei politice proprii din țările respective. Deși, fără îndoială, partidele politice din România ar izbuti în accentuate patetice de patriotism într-o asemenea eventualitate, griji nu trebuie să aibă. România nu este în cărțile celor cu dare de mină și deci nici n-o paște vreun pericol de a fi cumpărată sau luată de cineva în parohia sa.

Există alternativă la colaps?

Astfel încît, ipoteza de departe cea mai probabilă va fi continuarea situației de pînă în prezent. Partidele politice românești vor rămîne să se înfrunte între ele în problemele dobîndirii controlului asupra activelor din economia națională și să înfrunte, practic fără nici un ajutor semnificativ din afară, problemele de tot altă natură ale nevoii de reformă. Fără vreun ajutor din afară nu înseamnă fără amestec din afară! În continuarea de fapt a ceea ce se întîmplă, implicările externe vor fi probabil încă și mai puternice, exploatînd tocmai neînțelegerile dintre înșeși partidele românești. Pentru că cei de prin străinătate ar trebui să fie bătuți în cap — dar nu sint! — să nu obișnă măcar ceva, dacă tot pot a nu da nimic. Și pentru că, cel puțin după cum a dovedit experiența de pînă în momentul de față, partidele românești nu au putut concilia interesele lor de obținere a controlului asupra economiei cu interesele generale de reformare a economiei, colapsul economic nu numai că se poate precipita ca unică perspectivă, dar se conturează probabil și ca unică ieșire, întrucît doar colapsul economic poate fie să trezească clasa politică, fie să impună, pentru a se ține pasul cu cerințele, o altă organizare a acesteia, după ce pur și simplu va fi pulverizat organizarea actuală.

Încet, încet tortul dispare

Problema este că acest proces, repetăm, pînă la urmă inevitabil, și căruia partidele îi conferă prioritatea priorităților, trebuie să aibă loc cînd, din cauza lucrurilor care merg prost, chiar foarte prost în economie, prioritatea priorităților o reprezintă pentru țară reforma.

Pe orice parte s-ar întoarce problema, reforma reprezintă, în ultimă instanță, schimbarea actualelor structuri și modalități de alocare *contraproductivă a resurselor*, care dovedesc o ineficiență crasă și care nu pot produce altceva decît sărăcie pe plan intern și incapacitate concurențială pe plan extern. Nu poate oferi altceva, de fapt și la urma urmei, o economie care, precum cea românească din prezent, alocă energie, materii prime, fonduri de salarii pentru produse ce nu își scot banii sau chiar nu se vînd deloc, și al căreia buget mărește mereu birurile pe cei ce își plătesc impozitele pentru a nu fi amenințată să dispară din cauza celor ce nu își plătesc impozitele. Se poate lesne observa în ce contradicție se află *realocarea spre eficiență* a resurselor presupusă de reforma și procesul urmărit de partide de împărțire a resurselor sau de dobîndire în sistem parcelar a controlului asupra acestora.

Dacă mecanismul economic ar funcționa, ceea ce s-ar putea întîmpla doar într-o economie deja așezată, consecințele ar fi probabil mai puțin nefericite. Dar, într-o economie care își schimbă înșeși fundamentele proprietății, con-

Ele sînt atît de orbite de obiectivul împărțirii tortului, încît nu sint în stare să ia în considerare că s-ar putea să nu mai aibă în curînd ce să împartă. Și tot contează pe faptul că mai există rezerve, dar acestea s-ar părea că, prin mișcarea de ani de zile în cerc vicios, s-au epuizat deja. Tot tergiversîndu-se dificultele dar necesarele reforme structurale, adică cele din cadrul întreprinderilor de stat, problemele create de acestea s-au amplificat și complicat nebănuit, astfel încît s-a ajuns în situația ca activele din portofoliul *FPS* să valoreze circa 30.000 de miliarde de lei, în timp ce datoriile acumulate de întreprinderile care administrează aceste active să se ridice la aproape 60.000 de miliarde de lei. Cu alte cuvinte, de împărțit au rămas mai degrabă datorii decît active. Și, evident, procesul nu se va opri aici.

O soluție de mină forte?

Ce soluții ar putea exista? Una la care se gîndește foarte mult lume, chiar dacă puțini vorbesc de ea în gura mare, este o soluție temporară de mină forte. O dictatură — căci, să nu ne ascundem după deget, despre așa ceva ar fi vorba — ar avea extrem de multe de făcut în România, de la oprirea disoluției statului la restabilirea autorității instituțiilor publice și, printre acestea, ar putea desigur să impună și reformele structu-

Contradicția dintre realocarea și împărțirea resurselor

Atîtea și atîtea fapte din timpul administrațiilor de dinainte de '96, precum și din vremea celor de după, arată clar că partidele așteaptă de la accederea la guvernare consolidarea economică a prezentului și viitorului lor politic. Ele sint supuse în acest sens unei duble presiuni: din partea propriilor membri, care vor să se aleagă economic, ca să nu spunem direct material, cu ceva din apartenența lor la partidul în cauză; și din partea „sponsorilor”, care nu susțin partidul doar de florile mărilor sau doar din pură și dezinteresată simpatie. Inexistența, probabil deliberată, a unor prevederi legislative clare în ce privește finanțarea partidelor politice joacă un rol nefast în acest sens.

Intr-un fel, indignați putem fi, dar de mirat n-ar trebui să ne mirăm. Se trece de la un sistem de organizare economică bazat pe proprietatea tuturor și de fapt a nimănui, la un sistem de organizare economică bazat pe proprietatea privată și are loc un proces, pînă la urmă inevitabil, de împărțire a avuției naționale. Această împărțire a activelor

împotriva gestului lui Sorin Lepșa de a face publice critice sale la adresa unor colegi de partid, adăugînd că toate nemulțumirile se discută în cadrul PNȚCD. (A.B.)

Disiunsiuni în PD

Pe data de 1 octombrie, senatorul PD, Radu F. Alexandru i-a adresat președintelui PD o scrisoare în care, după cum declară liderul grupului PD din Senat, a abordat în public „subiecte interne de partid”, fapt pentru care membrii acestui grup se arată „întrigați” și „indignați”. Vasiliu a arătat că scrisoarea către Petre Roman a fost discutată în grupul PD. Concomitent, președintele PD a negat existența vreunui conflict în formațiunea pe care o conduce. Roman a spus la Brașov că ultimele declarații ale senatorului Radu F. Alexandru, precum și cele mai vechi, ale lui Adrian Severin și Adrian Vițiu, nu sint justificate de realitate.

Cu toate acestea, el a precizat că nu s-a gîndit la excluderea celor trei din partid. (A.B.)

Contractul cu Bell Helicopters — amînat

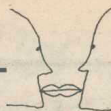
Primul-ministru român, Radu Vasile, a declarat pe 5 octombrie, imediat după întoarcerea de la Washington, că discuțiile privind contractul cu firma americană *Bell Helicopters* nu mai sint de actualitate. Premierul a ajuns la această concluzie după consultări cu reprezentanții ai administrației americane, ai *FMI* și ai *Băncii Mondiale*: „din partea acestor instituții există o ovasicertitudine că un astfel de proiect nu este fezabil pentru România în perioada următoare, lucru cu care sint de acord”, a spus Radu Vasile. Soluția, potrivit premierului român, este amînarea acestui contract dat fiind că următorii doi ani reprezintă „virful” de plată a datoriilor externe contractate de țara noastră între 1991—1996. (I.A.)

PS Grupul de la Brașov la Clubul Dreptei

pe scurt

Pe data de 6 octombrie, cu ocazia lansării la Iași a *Clubului Dreptei*, deputatul Ionuț Gherasim a declarat că în PNȚCD există un curent doctrinar de dreapta și altul de stînga și că este necesară o clarificare ideologică a partidului. În același timp, vicepreședintele PNȚCD Sorin Lepșa a trimis unor ziare o scrisoare critică la adresa foștilor miniștri țărâniști care, prin declarațiile lor, pun în pericol credibilitatea partidului. Sorin Lepșa și Ionuț Gherasim sint considerați liderii grupului de la Brașov care îl susține pe premierul Radu Vasile. Membrii grupului au fost primiți, în urmă cu două săptămîni la Palatul Cotroceni de președintele Emil Constantinescu.

Președintele PNȚCD Ion Diaconescu s-a declarat

Colaborez la revista 22 din iunie 1993. Am fost invitat să devin membru al GDS în decembrie 1994. În acești cinci ani, doar trei dintre textele mele au fost alese de conducerea revistei ca editoriale. Dintre aceste trei texte, două au beneficiat de atenția indispusă a d-lui Gabriel Andreescu. Nu doresc deloc să îmi apăr punctele de vedere dezvoltate în cele două editoriale. Deoarece motivul pentru care scriu articole este de a pune pe cititori pe gânduri, cred că mi-am atins ținta de îndată ce atenția sau indispoziția lor au fost declanșate. Deci, nu intenționez să discut obiecțiile de interpretare care îmi sunt făcute. Dimpotrivă, simt nevoia să mulțumesc pentru ele. Aș dori însă să reacționez la presupuziția și stilul dojenirii colegiale pe care mi-o administrează d-l Andreescu.

H.-R. PATAPIEVICI

Stigmatul colegial

Am să mă refer numai la articolul *Sentimente imperiale, sentimente colegiale* (nr. 40/1998), deoarece mi se pare că aici *maniera* de a obiecta a d-lui Andreescu s-a articular cu mai mare claritate. După ce declară că, din cele trei criterii funcționale de construcție a unei identități moderne, sugerate de mine (de fapt, locuri comune ale literaturii de filozofie politică), cu două este perfect de acord, avînd rezerve numai față de al treilea, d-l Andreescu trage concluzia surprinzătoare că fiecare dintre noi „înțelege atât de diferit arhitectura democrației”. După cum cred, d-l Andreescu a făcut dovada limpede că înțelegem cam la fel arhitectura democrației. Ceea ce ne desparte este viziunea asupra rolului istoric salvator pe care, în opinia d-lui Andreescu, l-ar avea conaționali noștri maghiari. În timp ce eu privesc lumea cu o curiozitate distantă și sceptică (fapt sancționat de criticul meu ca o retardare sufletească), d-l Andreescu este un exaltat al realităților în

care reușește să se convingă că poate identifica prezența ideilor în care crede. În ce mă privește, concetățenii mei maghiari nu reușesc să-mi trezească alte sentimente decît concetățenii mei români. Am oferit suficiente exemple ale severității cu care înțeleg să îmi judec semenii (și pe mine cu ei). Dacă îi judec în funcție de eșecul lor de a forma o societate decentă, nu văd de ce criteriul etnic ar face vreo diferență, de vreme ce ei trăiesc tot aici și, oriunde ar fi puși, fac aceeași treabă (proastă). În ocurență, în timp ce eu asist cu neîncredere la radicalizarea unor frustrări pe care le consider istorice și, deci, în urmă cu pasul timpului, d-l Andreescu privește spre aceleași revendicări cu entuziasmul celui care vede în revendicările radicalilor maghiari avangarda democratizării României. Teoria sa este că lupta pentru drepturi naționale a minorității maghiare din România constituie principalul motor al modernizării societății românești, după 1989. În concepția d-lui Andreescu, singura resursă a societății românești la „esențialismul de dreapta”, la „mitologia proto-cronistă” și la „național-comunism” ar fi minoritatea maghiară. Aș spune că o asemenea viziune este a unui disperat, față de posibilitățile majorității, dublat de un mesianic exaltat, în ce privește posibilitățile minorității.

Acest radicalism al minorității salvatoare este ultima resursă nu a democrațiilor (de altfel d-l Andreescu este sceptic față de relevanța principiului majorităților), ci a revoluționarilor care, orbiți de intensitatea ideii mesianice, strivesc în picioare bielele și anacronicele realități „conservatoare”. În rezumat, cred că ceea ce merită semnalat la critica pe care mi-o aduce d-l Andreescu este atașamentul său radical la ceea ce am putea numi mistica minorității salvatoare. Cred că la mijlocul diferenței dintre poziția mea și poziția domniei sale nu este o deosebire rațională, ci una de sentiment: este o exaltare, în care nu mă recunosc, și o distanță sceptică față de oameni, care mi se potrivește mai bine.

Afît despre ceea ce mi se pare a fi presupuziția centrală a criticii pe care mi-o aduce d-l Andreescu.

Aș dori să închei referindu-mă la ceea ce eu resimt ca fiind un procedeu incorect de stigmatizare a celui criticat. Stigmatul, potrivit lui Erving Goffman, este discrepanța între identitatea socială sau intelectuală *normativă*, la care ne-am așteptat cu toții de la o anumită persoană, și cea *efectivă*, pe care, prin anumite calificative de distanțare, o constatăm *de fapt*. Stigmatul este definit de actul prin care cineva delimitează, verbal ori fizic, în numele societății normale, identitatea *separată* a celui despre care *stabilim* că nu se potrivește cu identitatea socială receptivă. În retorica polemică, atacul la persoană este, firește, o specie a stigmatizării. Trebuie să recunosc că limitele atribuirii de stigmat intelectual sunt vagi și, de aceea, relevanța obiecției pe care o aduc manierei în care d-l Andreescu îmi fixează identitatea intelectuală este discutabilă. Am să o fac totuși, din motive colegiale, deoarece am fost neplăcut impresionat de procedeu domniei sale. Termenii mei, susține d-l Andreescu, sunt comuni cu ai naționaliștilor. Care sunt acești termeni? Substantive comune ale limbii române, precum „separare”, „închidere”, „segregare”. Putem în mod rațional afirma că oricine va folosi acești termeni gîndește în termenii unui extremist? D-l Andreescu pare a susține

că da, de vreme ce sugerează validitatea inferenței prin contaminare lexicală („inferență” catalogată ca sofism în cărțile de logică a discursului public). În alt loc, afirmă că expresia „minoritate imperială” a fost folosită și de Ion Coja, prilej de a insinua că de fapt, gîndesc ca d-l Coja. Dacă intenția acestei sugestii nu ar fi existat, referința negativă din subtext ar fi fost absentă. Or, d-l Andreescu sugerează fără echivoc că aș fi, alături de o parte a intelectualității românești, sedus „în continuare” de „aventura intelectuală interbelică”. Deoarece această sugestie vine imediat după respingerea (pe bună dreptate) a esențialismului interbelic de dreapta, nu pot înțelege de aici decît că, fără să o știu (sau poate disimulînd), am atașamentul intelectual legionar. D-l Andreescu îmi construiește, din sugestii de subtext și asocieri insinuante, un dublu stigmatic, care să mă discrediteze ca autor. Acest lucru, mi se pare, este contrariul colegialității. Cred, prin urmare, că procedeu stigmatizării trebuie categoric evitat.

Aș mai adăuga un lucru. Pleoara mea nu este îndreptată împotriva spunerii răspicate a ceea ce credem. Dacă d-l Andreescu crede despre mine că pot schimba revista 22 cu *România Mare* fără să simt vreo diferență intelectuală, să o spun deschis. Mă îndoiesc însă că, *de fapt*, domnia sa crede așa ceva. Mai degrabă cred că s-a lăsat furat de retorica desființării adversarului și a pus la lucru procedeele clasice ale condamnării prin stigmatizare. Cu totul ironic, el însuși formulează indirect o respingere a acestui procedeu, atunci cînd îmi sugerează că ar fi preferabil să folosesc, în locul „etichetelor acuzatoare/negaționiste” (nu am folosit astfel de „etichete”), termeni neutri, tehnici. Cu toată colegialitatea față de prietenii noștri maghiari (spun maghiari, deoarece tezele de care mă distanțez au fost susținute la *Forumul Secuiesc*), continuu să cred că negarea existenței unui bine comun nu poate fi numită tehnic ori neutru „descentralizare” și nici că afirmația potrivit căreia *revendicările specifice minorității maghiare sunt mai importante decît drepturile omului și decît existența democrației* ar putea fi numită, eventual (nu mă pricp), „deconcentrare”.

Dimpotrivă, cred că ori de cîte ori avem certitudinea că albul e alb suntem moralmente obligați să proclamăm acest lucru, firește, nu în pustiu, ci numai în fața celor care se încăpăținează să ne convingă că albul pe care îl vedem este, de fapt, negru.

PS pe scurt

România și criza din Kosovo

Pe 11 octombrie, președintele Emil Constantinescu a convocat *Consiliul Superior de Apărare a Țării* pentru a stabili poziția pe care țara noastră trebuie să o adopte în criza din Iugoslavia.

Anterior, președintele nostru se consultase telefonic cu liderii țărilor vecine – Bulgaria, Slovacia, Moldova și Turcia. Președintele Constantinescu a anunțat că *Secretariatul Internațional al Alianței Nord-Atlantice* a transmis României solicitarea de a acorda acces în spațiul aerian românesc pentru avioanele NATO – în cazul în care situația din Kosovo se va înrăutăți. Este prima dată de la declanșarea crizei cînd României i se solicită un astfel de lucru. În comunicatul difuzat la sfîrșitul reuniunii se arată că „România se declară ca și pînă acum în favoarea unei soluții negociate a crizei din Kosovo (...) Ca răspuns la solicitarea Consiliului Nord-Atlantic de a permite accesul în spațiul aerian, România își declară acordul pentru acest acces în situații de urgență și neprevăzute (...) În calitate de țară vecină, România nu-și poate asuma o participare directă la acțiuni de luptă în cazul în care acestea vor avea totuși loc”. Dacă i se va cere, România se va implica în criza din Kosovo, însă numai în misiuni umanitare. (I.A.)

Sînt discriminate femeile în România?

Pe 16 octombrie 1998, la sediul *Grupul pentru Dialog Social* din Calea Victoriei nr.120, se va desfășura seminarul cu tema *Șanse egale pentru femeile din România* organizat de Revista 22, *Alianța Civică* și *Comisia Națională a României pentru UNESCO*. Subiectul fiind vast, practic ineputabil, discuțiile vor trebui să puncteze totuși probleme ca starea actuală a promovării femeilor în structurile cu putere de decizie în societatea românească, legea egalității de șanse, educația în familie și în școală ca surse ale discriminării pe bază de sex, demontarea clișeului românesc „Elena Ceaușescu”, reflectarea discriminării, a raporturilor tradiționale pe plan social între femei și bărbați în mass-media sau în literatură.

Și-au confirmat participarea, pînă luni, 12 octombrie 1998: Gabriel Andreescu (APADOR-CH), Daniela Bartoș (PDSR), Carmen Bendovski (Societatea Academică Română), Anamaria Biriș (PNȚCD), Marina Brucker (Parlament), Magda Cărneci (GDS), Mircea Cărtărescu, Victor Ciorbea (PNȚCD), Livia Deac („Parteneri pentru schimbare”), Doina Dimitriu (*Ministerul Muncii și Protecției Sociale*), Smaranda Dobrescu (PSDR), Daniela Drăghici (*Policy Project*), Elisabeth Du Verlie (USAID), Andreea Esca (PRO TV), Marie Noelle Ettori (Banca Mondială), Laura Grünberg (ANA), Lucia Hossu-Longin (TVR), Paula Ivănescu (PD), Ion Bogdan Lefter, Mihaela Miroiu (SNSPA), Lucian Mîndruță (PRO TV), Mona Muscă (PNL), Mariela Neagu (*Delegația Comisiei Europene*), H.-R. Patapieviți (GDS), Zoe Petre (Președinție), Ana Maria Sandi (Banca Mondială), Mariana Stoica (Parlament), Ioana Teodorescu (British Council), Ancuța Vameșu (FDSC), Renate Weber (FSD).

MEMIRA

Gilles Perrault
DOSARUL 51

Lawrence Norfolk
DICȚIONARUL LUI
LAMPRIÈRE
Premiul Somerset Maugham pentru roman

Jan Potocki
MANUSCRISUL GĂSIT
LA SARAGOSA
Comenzi: C.P. 26-38 București

Fără autonomie locală, nu există democrație

GHEORGHE TINCA, candidat independent
la funcția de primar general al Capitalei

n. 1941, în București; căsătorit, are doi copii
studii: *Facultatea de Drept*, cursuri postuniversitare de relații internaționale

activitate profesională: atașat-secretar III la *Direcția Organizații Internaționale în Ministerul Român al Afacerilor Externe* (1966-1971); secretar II la *Misiunea Permanentă a României la Geneva* (1971-1979); secretar I la *Direcția Organizații Internaționale a MAE* (1979-1982); *Misiunea Permanentă a României pe lângă ONU la New York* (1982-1987); consilier și director adjunct al *Direcției ONU* și al altor organizații internaționale (1987); subsecretar de stat, șef al *Departamentului America Latină, Asia, Africa și Orientul Mijlociu* (1991-1992); secretar de stat, șef al *Departamentului Africa, Asia, America Latină și Australia* (1992-1994); ministru al Apărării Naționale în cabinetul Văcăroiu (1993-1996); este președintele *Asociației Manfred Woerner* și are funcția de diplomat cu rang de ambasador.

Care este relația dumneavoastră cu PDSR? Ați fost timp de 4 ani ministrul Apărării în guvernul Văcăroiu.

Am fost membru într-un guvern pederisat, dar am fost independent. S-a mai întâmplat că la alegerile din 1996 am candidat pe lista PDSR, pentru a fi senator la Cluj, dar nu am fost membru de partid. După alegeri, nu avea rost să devin membru PDSR. Am o anumită distanțare față de PDSR, datorită faptului că ei încă nu și-au făcut schimbările necesare după mai mulți ani de guvernare și n-au învățat din greșeli. Relația mea cu PDSR nu este însă una de adversitate.

Rezultatele sondajelor, dar și lipsa de sprijin politic nu vă recomandă, deocamdată, nici măcar pentru un eventual tur doi. Cum veți rezolva acest lucru în doar trei săptămâni?

Independentul are o situație de paria în tot acest demers electoral. Însă faptul că nu ești într-un partid s-ar putea să fie un avantaj foarte mare, pentru că partidele sînt în cădere liberă din punct de vedere al credibilității. Un avantaj pentru că, odată ajuns la Primărie, nu aș avea clientelă politică, deci nu va trebui să schimb fundamental, să-mi aduc oamenii mei, nu am nici o gașcă; demersurile mele ca primar nu vor însemna linia politică a unui partid care să stîrnească rivalitatea altuia.

Cît despre sondaje, decalajul real nu e prea mare. Eu nu sînt pe locul 5, cum rezultă din sondajul CURS. El este trucat. În primul rînd, rezultatele date publicității diferă de rezultatele reale ale sondajului. În al doilea rînd, acest sondaj - în care domnul Lis are, de fapt, 31% - este și el bine adus din condei.

Aș fi fost fericit să văd un candidat din partea societății civile, care, fără înălțare, ar fi dat o anumită încredere cetățeanului. Pentru că un candidat al societății civile nu ar fi venit să strîngă urnoaiile Bucureștiului. Capitala nu are nevoie de un primar „bun gospodar”. Un bun gospodar înseamnă pentru București ceea ce înseamnă pentru un învățător să-i ceri să știe să scrie.

Dacă nu veți ajunge în al doilea tur de scrutin, veți recomanda ca votanții dumneavoastră să sprijine pe altcineva?

Eu nu am un partid, deci nu e vorba de disciplină. Candidații vor candida cu un program. Acest program al meu nu-l mai poate oferi nimeni.

Ați colaborat cu Securitatea? Nu puteți fi șantajat cu nimic?

Nu, în sensul în care dumneavoastră vorbiți de angajamente și alte lucruri

de felul acesta. Sigur că am trăit cu ei. Am fost în diplomație, am trăit cu ei în același bloc. Am plecat de la presupunerea că sînt și în dormitorul meu. N-au cu ce să mă șantajeze.

Cei din Externe nu trebuia să fie foarte „siguri” din punct de vedere ideologic pentru regim? Simplități fapt că ați fi putut vorbi ceva „rău” despre regim în afara țării nu era riscant?

E o tîmpenie și vă rog să nu credeți niciodată, dacă cineva vă spune că a fost în Externe sau a avut cît de cît o tangență cu munca în afară, că între ei și Securitate a existat un gard și nu s-au văzut și nu s-au auzit unul cu altul. Acea persoană vă minte. Această colaborare nu era în interesul Securității fundamentale - de a face spionaj -, ci pur și simplu de a controla și a ține sub supraveghere oamenii și documente-cheie. Oricum, eu niciodată nu mi-am vorbit țara de rău.

În anumite momente, nu se știe dacă ar fi fost condamnabil. Regimul și guvernul se identificau.

Probabil din această perspectivă aș putea să-mi fac un reproș moral. Dar un diplomat care-și vorbește de rău guvernul, nu e vorba de țară sau de regim, își pierde respectul celorlalți.

În condițiile democrației sînt de acord cu dumneavoastră.

Și în ale totalitarismului? Ar fi trebuit să luptăm toți împotriva lui, nu?

Dați-mi o idee-forță a programului dumneavoastră cu care sperați să câștigați.

Omul trăiește în comunitate, plătește pentru asta și trebuie să vadă în ce măsură are parte de ea. Noi avem probleme mari cu Bucureștiul, e un oraș foarte chinat. Nu există un plan de sistematizare, nu se știe de ce conductele sînt într-un fel și străzile sînt în alt fel. Dăm vina pe administrație că sînt bălțile foarte mari pe stradă, dar asta pentru că strada și canalizarea n-au absolut nici o legătură una cu alta. Sînt făcute toate haotic. Trebuie să fie pusă o dată ordine. Funcția de primar al capitalei nu este de „șef” al capitalei. A fi un bun gospodar e o calitate importantă, dar nu este suficient. Trebuie mult mai mult. Tot vorbim despre lucrurile acestea, dar am cochetat cu periferia în ceea ce privește conceptul de reformă în administrația locală. Fără autonomie financiară, fără autonomie locală nu poți spune că ai un sistem democratic. Altfel timp cît Bucureștiul dă la stat foarte mult și numai 4-5% din ceea ce dă statului revine pentru București, este întreținut dezinteresat.

Interviu realizat de Sandu Iordache

„La problemele Bucureștiului, strategiile pică”

ALEXANDRU SASSU, candidat din partea Partidului Democrat pentru funcția de primar general al Capitalei

n. 1955, în București, necăsătorit
studii: absolvent (1979) al
Institutului Politehnic București,
*Facultatea de Electronică și
Telecomunicații*

activitate profesională: 1979-1984 - inginer, directorul studioului de înregistrări *Electrecord*; 1984-1991 - angajat al *Centrului de Calcul al Intreprinderii pentru Elemente de Automatizări*

activitate politică:
în partid: 1990: membru al FSN, ulterior al PD; 1992: prim-vicepreședinte al organizației municipale București; 1991-1995: secretar al *Biroului Executiv* al PD; 1995-1996: vicepreședinte al PD; 1996 - numit în conducerea organizației PD București; 1996-1998: lider al grupului

parlamentar al PD din Camera Deputaților, membru în *Consiliul Politic* al PD în afara partidului; 1992: consilier municipal în cadrul *Consiliului general* al municipiului București; 1992-1996: deputat; vicelider al grupului parlamentar PD din Camera Deputaților; secretar al *Comisiei de Cultură, Artă și Mijloace de Informare în Masă*; 1996: deputat; lider al grupului parlamentar PD din Camera Deputaților; vicepreședinte al *Comisiei de Cultură, Artă și Mijloace de Informare în Masă*; 1998: ministru pentru relațiile cu Parlamentul în cadrul cabinetului Radu Vasile.

De ce vă e teamă mai mult: de absenteismul preconizat în alegeri, sau de procentajul scăzut cu care ați fost cotate în sondajul CURS?

În primul rînd, eu nu cred în sondaje.

De ce nu credeți? N-aveți încredere în oamenii care l-au făcut?

N-am încredere în modul în care a fost făcut. Oamenii care l-au făcut sînt profesioniști, firma e profesionistă. Din păcate, în România, foarte multe firme de sondaje de opinie publică ascultă în primul rînd de comandă și mai puțin de profesionalismul lor, de ceea ce le cere profesiunea lor. Exemple sînt destule. Așa că, chiar dacă sondajul ar fi real, e vorba de un început. Însă absenteismul nu este un lucru care să nu mă îngrijoreze. Îmi aduc aminte că la Petroșani, acum 5 ani, primarul a fost ales cu mai puțin de 20% din voturile cetățenilor cu drept de vot din Petroșani, un primar pe care nu l-a mai văzut nimeni după aceea, care nu a însemnat nimic, dar care a speculat o conjunctură de moment. Primarul era de la PUNR, Caritas-ul mergea extraordinar de bine și acesta a fost motivul pentru care un om a condus un oraș aproape cinci ani.

Absenteismul riscă să influențeze în mod negativ rezultatul alegerilor, vreți să spuneți.

Absenteismul riscă nu să influențeze negativ, ci să pervertească rezultatele doleanțelor cetățenilor.

În cazul în care ieșiți din cursa electorală, după primul tur, să zicem, pe cine veți recomanda alegătorilor dumneavoastră?

Iarăși e dificil de răspuns, pentru că eu, unul, sper să nu se întimplă lucrul acesta.

Presupunind că da?

Nici nu m-am gândit la lucrul acesta. În condițiile în care se pune însă această problemă, cred, mai ales după cele văzute în ultima vreme - am vorbit cu foarte mulți oameni pe stradă, oameni care au niște nevoi și probleme extraordinare -, că ei nu pot da votul decît celui care are un program care să se apropie cît de cît

de ceea ce oamenii au nevoie.

Și vedeți pe cineva în postura asta? Recunosc cinstit că, deocamdată, nu.

Nu puteți să-mi dați un răspuns precis.

Să observăm cum evoluează lucrurile și după aceea stăm de vorbă. În momentul acesta toate declarațiile sînt foarte departe de ceea ce oamenii au nevoie.

Pentru că este la ordinea zilei discuția despre dosare, ați colaborat cu Securitatea?

Nu. Mai mult decît atît: nici n-am fost membru al partidului comunist.

Discursul pe care l-ați lansat, simțită este foarte agresiv. Credeți că acest discurs agresiv poate ajunge la urechile bucureștenilor, care sînt cam obosiți, de fapt, și nu foarte dornici de alegerile acestea?

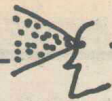
E o întrebare foarte interesantă.

Strategiile uneori cad în fața adevărului. Îți faci o strategie, te duci pe stradă și constai că lucrurile sînt mult mai rele decît credeai. Teoretic, am auzit pe foarte mulți vorbind despre problemele Bucureștiului, care sînt atît de mari, de grele, de apăsătoare de grele, că aproape orice strategie poate să cadă.

Și sperați să-i scoateți pe oameni din inerția aceasta?

Deja mă simt obligat să fiu ecoul durerilor lor, atît de mari cum nu vă puteți imagina. Cei care nu se duc acolo, să vadă unde trăiesc acești oameni zi de zi, nu-și imaginează. Am văzut oameni care trăiesc în case care, pe vremea asta, nu au geamuri, nici uși, oameni care nu pot ieși din case pentru că îi mușcă cîinii, oameni care trec prin noroi ca să se ducă la serviciu și se întorc prin noroi înainte de a intra în casă, deși n-a mai plouat de o săptămînă. Lucruri atît de simple, de banale, încît strategiile pică. Problema este că o mare, foarte mare parte din București este mult mai departe decît credeam de civilizație.

Interviu realizat de
Raluca Mărculea

Are, oare, România nevoie de cercetare științifică? Un răspuns simplu poate veni imediat: sigur că da! Orice țară de dimensiunile României susține o activitate de cercetare: pentru a-i folosi roadele imediate și pentru a investi în inteligența care va produce în viitor. Dar răspunsul simplu e insuficient. Trebuie lămurit rolul cercetării într-o perioadă ca cea începută în 1989, de tranziție de la comunism la capitalism. În principiu, există două opțiuni majore:

- Varianta *supraviețuirii*, care începe cu o minimă restructurare a cercetării și continuă cu acordarea unei sume minime domeniului (în principal pentru salarii), în așteptarea momentului demarării economiei, singura care poate susține cercetarea.

- Varianta *utilizării*, inițiată printr-o restructurare serioasă a domeniului (cu restrângerea drastică a gamei de preocupări) și continuată prin „închiderea cercetării la carul reformei”, adică prin implicarea cercetării în restructurarea industriei. Această variantă este recomandată țărilor cu mai puține resurse financiare (cum este și România).

Ce s-a întâmplat în România? Din 1989 și până în noiembrie 1996, putea să se aplice, de fapt, o a treia variantă, o caricatură a variantei *supraviețuirii*, cea a *lichidării treptate*. Nu s-a făcut nici o restructurare inițială (normal, era nevoie de voturi la alegerile din '90), iar sumele alocate de la buget au fost, an de an, *sub necesarul pentru salarii* al institutelor. Tactica pașilor mărunți, care ca a permis prezervarea „mamuzilor industriali” falimentari, a dus la declinul accentuat al cercetării. Institutetele s-au stins încet-în-

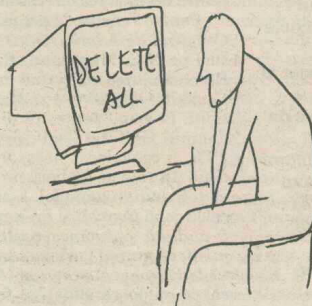

MARIUS BĂZU

Are România nevoie de cercetare științifică?

cet. Cercetătorii au plecat în străinătate (uneori, chiar în același domeniu de cercetare) sau la firme din țară. De notat că personalul total din cercetare a scăzut de la 180.000 în 1989, la cca 30.000 în 1998, din care numai 9.000 de cercetători! Cum s-ar zice, în 1998, toți românii care lucrează în institute de cercetare (inclusiv portarii, femeile de serviciu etc.) ar încăpea, de exemplu, pe stadionul Steaua, unde cercetătorii atestați abia ar umple tribuna principală!

După noiembrie 1996, ministru al Cercetării a ajuns domnul Teodoriu, un economist cu puține legături anterioare cu domeniul. Printr-o atitudine arogantă și agresivă, domnul Teodoriu s-a pus în opoziție cu întreaga comunitate științifică românească. La puțin timp după instalare și fără să se consulte cu cercetătorii, a emis celebra *HG 8*, care reglementa situația cercetării, dar conținea o serie de erori. Riposta societății civile a fost promptă. Printr-o luptă fără menajamente a *Federației Sindicatelor din Cercetare-Dezvoltare (FSCD)*, a nou-apărutului *Forum pentru Știință și Reformă (FORS)* și a *Solidarității Universitare*, *HG 8* a devenit, după trecerea prin *Parlament*, o bună *Lege a cercetării*. O

lege care, printre altele, acordă cercetării 1/5 din bugetul învățământului (care, prin *Legea învățământului*, este de 4% din PIB). Deci, *legal*, cercetarea trebuie să primească 0,8% din PIB!

În ianuarie 1998, ca urmare a retragerii strategice a PD din guvernul Ciorbea, ministru al Cercetării a devenit domnul Horia Ene, un reputat cercetător al *Institutului de matematică* din București. Fără să se grăbească să ia măsuri pompiéristice, domnul Ene a ascultat mai întâi vocile cercetătorilor, cu care a avut frecvente întâlniri. Apoi a încercat un lucru extrem de important: să lanseze un program de transfer tehnologic, care ar permite abordarea variantei *utilizării* cercetării. De fapt, în orice discuție despre cercetare, cei din afara domeniului înțereabă (în mod justificat): „*Bine, voi, cercetătorii, vreți susținere de la buget. Dar ce oferiți voi industriei?*”. Adevărul este că, în perioada de după 1989, o sumedenie de produse și tehnologii au fost aduse în stadiul de a fi preluate de industrie. Dar puține au ajuns să fie efectiv utilizate. De ce? Pentru că au lipsit fondurile necesare pentru punerea în fabricație. Fabricile nu le au, pentru că abia își tirăse zilele, iar bugetul cercetării a prevăzut abia după noiembrie 1996 astfel de fonduri. Dar echipa domnului Teodoriu, în care se regăseau multe din figurile celebre din *CNST-ul „sinistru”*, nu a putut lansa un program care să susțină punerile în fabricație pentru produsele noi. Ministrul Ene a reușit, după ianuarie 1998,

o necesară prăminire a cadrelor ministerului și a lansat, în august 1998, primul program coerent de *transfer tehnologic*. (E drept, s-a inspirat, și bine a făcut, și din *Programul PHARE de Transfer Tehnologic și Management al Calității*, lansat de *Delegația Uniunii Europene* în iulie 1997.) Cu acest program, România ar putea, în fine, să intre pe drumul normal al variantei *utilizării* cercetării la realizarea reformei. Mai mult, în spiritul aceleiași variante, în prima parte a anului 1998 au fost elaborate o serie de *programe naționale* care urmăreau să identifice acele priorități ale cercetării, atât de necesare pentru restructurarea domeniului.

În acest moment fast pentru cercetarea tehnică românească, au intervenit două elemente distructive. Mai întâi, *Ministerul de Finanțe* a blocat lansarea programelor naționale amintite. Întâmplător (sau nu!), în acest minister, de această problemă se ocupă domnul Teodoriu (da, chiar el!). În al doilea rând, rectificarea bugetului a lovit dur în bugetul cercetării, care a fost redus cu 12%, deși media reducerilor pentru toate ministerele a fost de 8%. În valoare absolută, valoarea tăiată nu pare mare, doar 116 miliarde lei, dar ea înseamnă acoperirea abia a temelor de cercetare în curs și *renunțarea* atât la *programul de transfer tehnologic*, cât și la *programele naționale* (printre ele: „*Societatea informațională*”, anunțată ca prioritate națională chiar de președintele Constantinescu în cursul vizitei în SUA). Nelansarea încă din 1998 a acestor programe înseamnă amânarea lor până dincolo de aprobarea bugetului pe 1999. E grav! Ce să mai vorbim despre faptul că bugetul cercetării a ajuns la 0,2% din PIB. Comparată această cifră cu cea legală de 0,8%!

În lupta împotriva acestui adevărat atentat la știința românească, ministrul Cercetării, care a protestat vehement, are alături atât societatea civilă (*FORS*, *FSCD*), cât și patronatul din cercetare. Toți atrag atenția asupra faptului că lichidarea cercetării înseamnă acordarea unui statut de colonie tehnologică pentru România, întărind părerea care prinde contur în Vest, aceea că Estul nu mai trebuie să facă cercetare. *Doresc Guvernul și Parlamentul așa ceva? Sperăm că nu.* Iar ideea că nu e acum momentul pentru susținerea cercetării nu stă în picioare. Un argument este cel adus de ministrul Ene la recenta întâlnire de la sediul *FORS*: în 1944, Germania înființa un institut de cercetări în matematică! În plin război pe două fronturi, cu cheltuieli militare uriașe, nemții înțelegeau că cercetarea asigură viitorul unei țări.

Declarație

Alianța Civică se pronunță împotriva manipulării politice a procesului de alegere a președintelui *Consiliului de Administrație al TVR*. Televiziunea publică trebuie să devină cu adevărat independentă, scoasă din zona intereselor politice ale unui partid sau altuia. Conducerea ei nu trebuie să fie obiect de lăcomie între liderii de partid sau de stat, astfel încât, în viitor, să nu mai poată fi slujitoarea acestora, ci un mijloc de formare și de informare a telespectatorilor, în spiritul valorilor democratice și al libertății de opinie.

Alianța Civică are înscrise aceste valori în programul său, încă de la constituire, și a militat pentru independența televiziunii de-a lungul tuturor celor opt ani de existență, organizând pentru aceasta nenumărate mitinguri de protest, pichetări la sediul *Televiziunii*, proteste către liderii politici aflați la putere, adrese către *CNA* și către forurile internaționale, monitorizări ale felului cum fosta putere își adjudecase televiziunea și monopolizase emisiunile politice, aservindu-le fostului partid de guvernământ.

Faptul că acum, în ultimele săptămâni, unii lideri politici ai actualei puteri organizează împotriva doamnei Lucia Hossu-Longin falsuri, colportaje și manipulări de opinie pentru a o prezenta drept un inamic și a o arunca în brațele celor din opoziție, care se grăbesc să și-o aproprieze, dovedește cât de departe a ajuns politicianismul pe tot eșichierul partinic românesc și reaffirmă nevoia unei televiziuni cu adevărat scoasă de sub influența sa.

Trebuie să reamintim celor ce nu mai înțeleg nimic din această confuzie bine organizată că doamna Lucia Hossu-Longin, vicepreședintă a *Alianței Civice*, nu este reprezentantă în *CA - TVR* a *PDSR*, ci a *Guvernului României* și că ea merită încrederea democraților din țară datorită profesionalismului său pus în slujba adevărului și manifestat, după 1989, prin cele 73 de episoade ale serialului *Memorialul Durerii*, ca prin atitudinea sa favorabilă Pieței Universității și ideilor Timișoarei. Cei care-i contestă aceste merite se prefac a uita că în anii de început ai serialului a fost amenințată frecvent cu moartea de comuniști și securiști pe care adevărul scos la iveală de activitatea sa îi deranja. A o prezenta azi drept propagandistă a comunismului este o imoralitate care dezonorează pe calomniatori.

Comitetul Național de Coordonare
Timișoara, 11 octombrie 1998

DIN SUMARELE VIITOARE

• Supliment „22 Literar”: „Salonul de carte Cluj-1998”; • Supliment „22 plus”: „Schimburi academice Fulbright în România”; • Interviu cu Victor Ciorbea • Mihnea Berindei: o analiză a perioadei ceaușiste, făcută în 1989 • Gelu Ionescu: „Despre Tudor Vianu în ultimii săi 20 de ani” • Catherine Durand: „De la liberalismul pașoptist la ortodoxismul anilor '30” • Irina Nicolau: „Tece și Miot” • Lansare de carte: *Marea călătorie. Viața și moartea inginerului Gh. Ursu*, de Victor Bârsan • *Bujor Nedelcovici: „Vă rog să mă iertați, domnilor”*

INSTITUTUL EUROPEAN

Petru Ursache

Etnoestetica

Volumul reia o mai veche preocupare a autorului de modernizare a cercetării în domeniul oraltății, în consens cu știința contemporană și cu disciplinele conexe.

Din cuprins:

- Cadrele axiologice (etnosofia, etnomorala, etnoestetica, folclorul religios)
- Capodopera folclorică (capodopera divină, Miorița - o metafizică a morții, Meșterul Manole - revelația tragicului)
- Poetica folclorică (literaturizarea folclorului, moduri)

În pregătire: • Adrian Nicolescu, *Istoria civilizației britanice*
• Al. Zub, *Discurs istoric și tranziție*

Colecția SİNTEZE

ISBN 973-586-130-5
292 pag

http://www.euroedit.ro/biblioteca

LUCIA HOSSU-LONGIN, realizator TV,

Miza este Departamentul

Pe 27 septembrie, *Consiliul de Administrație al TVR* și-a desemnat candidatul pentru funcția de președinte-director general al *Televiziunii* în persoana lui Neculai Constantin Munteanu, propus ca membru în CA de PD. El a obținut 7 voturi, depășind-o pe contracandidata sa, Lucia Hossu-Longin (6 voturi), reprezentanta *Guvernului în Consiliu*. Președintele interimar al CA, Gálfalvi Zsolt, a hotărât ca cele două candidaturi să meargă împreună la comisiile de specialitate ale *Parlamentului*. Grupul parlamentar PRM a trimis *Comisiilor de cultură* reunite o scrisoare în care îl acuza pe ziaristul N.C. Munteanu, printre altele, de colaborarea cu *Securitatea*. Scrisoarea fost citită, înainte de votul din 1 octombrie, de Eugen Vasiliu, președintele *Comisiei de cultură din Senat*. După audieri, *Comisiile de cultură ale Parlamentului* au optat pentru Lucia Hossu-Longin, care l-a învins pe N.C. Munteanu cu un vot de 22-10. În aceeași zi, șase dintre membrii *Consiliului de Administrație al TVR* (Gabriel Liceanu, Cristian Hadjicula, Stere Gulea, Gálfalvi Zsolt, Alex. Ștefănescu și Dumitru Iuga) au publicat un comunicat în care protestau pentru faptul că comisiile de specialitate nu au ținut seama de propunerea CA al *TVR* și au avertizat că acesta ar putea fi blocat dacă *Parlamentul* nu va ține seama de dorința CA.

Birourile permanente ale celor două Camere au decis ca, atît candidatura lui N.C. Munteanu, cît și cea a Luciei Hossu-Longin să fie prezentate plenului, votul urmînd să fie secret, cu bile.

Pe 4 octombrie, la emisiunea *7 zile în România*, realizată de Anca Toader, N.C. Munteanu a negat colaborarea sa cu fosta *Securitate* și s-a prezentat pagini din dosarul său de securitate, din care reieșea că a fost o victimă și nu un colaborator. În aceeași emisiune, Lucia Hossu-Longin a fost acuzată că a regizat înainte de 1989 mai multe emisiuni *Cîntarea României*. La emisiune au fost invitați membrii *Consiliului de Administrație* Gabriel Liceanu, N.C. Munteanu, Dumitru Iuga și Stere Gulea. Lucia Hossu-Longin nu a fost invitată. Eugen Vasiliu a anunțat în aceeași emisiune că PNTCD și PNL și-au desemnat propriii candidați la funcția de director al *TVR*, lucru care s-a întîmplat pe 5 octombrie. Au fost propuși Cristian Hadjicula din partea PNL și Alex. Ștefănescu din partea PNTCD. Pe 6 octombrie, comisiile de specialitate i-au audiat pe acești ultimi doi candidați și i-au reaudiat pe N.C. Munteanu și Lucia Hossu-Longin. Rezultatul votului a fost: Lucia Hossu-Longin - 15; Cristian Hadjicula - 7; Alex. Ștefănescu - 5 - și N.C. Munteanu - 2.

Tot pe 6 octombrie, *Birourile Permanente* au hotărît să supună votului plenului celor două Camere toate cele patru propuneri, urmînd ca votul secret cu bile să fie unul în „cascadă” (în ordinea votului obținut în comisile de specialitate, pînă cînd unul dintre candidați ar obține cele 243 de voturi necesare).

Pe 7 octombrie, N.C. Munteanu s-a retras din cursă. În aceeași zi, plenul *Parlamentului* a supus la vot candidatura Luciei Hossu-Longin. Ea a întrunit doar 226 de voturi. În acel moment, președintele de ședință, senatorul PD Cristian Dumitrescu, a anunțat suspendarea ședinței „pentru că programul s-a încheiat” și faptul că procedura va fi reluată pe 14 octombrie, cînd vor fi votați ceilalți doi candidați rămași în cursă. Acest lucru a stîrnit protestul opoziției, dar și al PAR.

Dacă nici unul dintre candidați nu va întruni voturile necesare, se va relua întreaga procedură. (I.A.)

Nu o votare în cascadă, ci presiuni politice în cascadă

Cum calificați modul în care se desfășoară cursa pentru desemnarea directorului general al *TVR*?

Pentru funcția de președinte și director general, *Consiliul de Administrație* l-a desemnat prin 7 voturi pe N.C. Munteanu. Eu îl urmam cu 6 voturi. Recomandarea conținînd două nume a plecat către *Comisiile de Cultură și Mass-Media ale Parlamentului*. Probabil pentru că diferența era atît de mică, domnul Gálfalvi Zsolt, președintele interimar al *TVR*, a considerat necesar să le trimită pe amîndouă. În ziua de audieri, nu ni s-a precizat însă dacă vom fi audiați amîndoi. L-am întrebant pe secretarul celor două *Comisii* și mi-a răspuns: „Probabil că veți fi audiată și dumneavoastră”. Așa am aflat, la *Comisii*, că grupul parlamentar PDSR a depus la *Birourile Permanente* cererea (deci nu susținerea politică) ca cei doi candidați să fie audiați împreună în aceeași zi, lucru acceptat de membrii *Comisiilor*. Tot

atunci s-a hotărît că numai unul dintre noi, cel care va cîștiga audierea, va fi supus votului în plen. A urmat audierea, întîi Neculai Constantin Munteanu, după aceea, eu. S-a trecut la vot și votul a arătat 22 de opțiuni pentru mine și 10 pentru N.C. Munteanu. Din clipa aceea, au început manipulările. Dintr-o dată, s-a hotărît că ceea ce s-a stabilit la început nu mai e valabil, deci că vom merge amîndoi la vot. Ceea ce putea fi și ceva normal. Dar noua soluție demonstrează că cineva nu mă dorește și are și posibilitatea de a interveni în toate aceste proceduri.

Pe parcurs au apărut alte două propuneri. Ele au fost făcute în limita de timp legală?

După ce CA a făcut o recomandare, în acel interval, pînă cînd noi am fost audiați de *Comisii*, s-a știut că toate grupurile parlamentare pot să propună oameni. Domnul Eugen Vasiliu a spus clar atunci: „Întrucît n-au mai fost alte propuneri, audierile s-au încheiat”. Urma ca într-un interval de 7 zile să fim supuși votului plenului. Propunerile au apărut însă în acest interval. Nu știu cum au avut ele loc, nu s-a știut, de pildă, cine l-a propus pe Alex. Ștefănescu. S-a spus că este o autoproponere, după aceea a apărut și un autor al ei, domnul Ulm Spineanu. A apărut apoi propunerea PNL în persoana regizorului Cristian Hadjicula. Ele au fost înaintate *Birurilor Permanente*, au trecut amîndoi de audiere și a urmat votul. S-a repus la vot candidatura mea. Și la această votare am avut cel mai mare număr de voturi. Au început discuțiile despre cum se va vota în plenul *Parlamentului*. S-a hotărît că se votează prin vot secret cu bile, pe o listă. Vot în cascadă. Nicăieri în lege nu se spune că această votare ar putea fi secvențială. Votarea trebuie să se facă într-o unitate de timp. Nu sîntem articole de lege, ci oameni. Pe ordinea de zi erau trecute votarea în plen și depunerea jurămîntului, care presupunea încheierea votărilor. Am fost chemați la ora 10.30, ni s-a spus că imediat după discursul doamnei Leni Fischer și ale domnilor Ion Diaconescu și Petre Roman urmează votarea. S-a întîrziat pînă aproape de ora 17.00, timp în care pe culoarele *Parlamentului* se punea în circulație o serie întreagă de diversioni. Mă întîlneam cu parlamentari care spuneau: „Doamnă, vă susținem, dar, nu vă supărați, am auzit că-l puneți pe Corne-

lius Roșianu la conducerea Departamentului de Știri”. Nu l-am văzut pe Cornelius Roșianu de 9 ani și nu spusesem așa ceva. Veneau din PD și-mi spuneau: „Vreți să o puneți pe o anumită jurnalistă la conducerea DEI?”. Tot felul de nume! Nu știu cine le-a scos, eu nu am lucrat cu nume, ci numai cu un proiect de reformare a televiziunii. N-am vehiculat nume, pentru că principiul pe care merg este acela de concurs și nici nu-mi creasem înțelegeri bilaterale. A urmat votarea la ora 16.00, cînd deja pleaseră aproape 110 deputați și senatori din sală.

Ședința s-a suspendat la 16.45 pentru că „programul de lucru s-a încheiat”

După ce am fost votată cu un număr destul de mare de voturi, 226 (aproape 2/3 din totalul celor prezenți), s-a hotărît că ședința se suspendă. Am fost „extrasă” din această listă a candidaților și votată separat, deși trebuia să fie votată împreună cu ceilalți colegi pentru ca toți să beneficiem de același cvorum, de aceeași sală obosită. Următorii candidați vor fi votați la o oră de dimineață, cu un alt cvorum, ei beneficiind de cu totul alte șanse. Am citit un comunicat în pagina întîi a *României libere* în care se spune că ședința s-ar fi suspendat din lipsă de cvorum. Dar voturile mele sînt valabile în condițiile unei lipse de cvorum? Cred că a fost o greșeală de tipar.

Am discutat cu parlamentari din PNTCD, care mi-au spus că din jumătate în jumătate de oră sînt chemați în diferite locuri și somați ca nu cumva să mă voteze. De unde veneau toate aceste indicații?

„Ați contribuit la victoria cu Memorialul Durerii mai mult decît toată opoziția la un loc”

Atunci cînd a cîștigat alegerile în 1996, domnul Emil Constantinescu a făcut această mărturisire publică: „Dumneavoastră, cu *Memorialul Durerii*, ați contribuit la victoria noastră mai mult decît toată opoziția la un loc. Ați redeșteptat sentimentul anticomunist pe care se bizuia «Schimbarea»”.

Care credeți atunci că este miza?

Punctele noastre de vedere s-au despărțit în clipa în care eu, în fața comisiilor de cultură, am mărturisit că voi redesea *Departamentul de Știri*. Această „terapie de șoc” a departamentului ar fi, însă, în urma unor concursuri pe posturi, cu reevaluarea oamenilor. Nu este vorba de a da afară sau a arunca tineri pe drumuri, dar nici de a îngădui ca aceștia să facă ce a făcut Mihaela Crăciun la emisiunea *7 zile în România*, pentru ca ulterior să-mi spună: „Am fost obligată să fac acest lucru, îmi pare foarte rău”. În momentul în care a terminat emisiunea, colegii ei din studio au auzit-o spunînd așa: „După această emisiune, ori mă dau afară, ori îmi dau celularul pe care mi l-au promis”.

Pe parcursul desemnării mele drept candidat în *Consiliul de Administrație* și ulterior la postul de președinte-director general, am avut întrevederi la nivel „de vîrf” în care mi s-a spus că nu se dorește schimbarea echipei Alinei Mungiu.

Cine v-a spus asta?

Toată lumea. Am fost sfătuită cu blîndețe, cu persuasiune, să nu anunț public acest lucru. Legătura dintre etajul II al *TVR* și cercuri politice extrem de influente este evidentă.

Înainte de a fi reformată, Televiziunea trebuie condusă

Care este programul dumneavoastră de „reformare” a televiziunii?

Înainte de a fi reformată, *Televiziunea Română* trebuie condusă. Sîntem într-o stare de haos care trebuie să ia sfîrșit. Trebuie o informare corectă (nu una comentată), care să cuprîndă și zona opoziției. Pentru că o țară în care opoziția nu este prezentă în *Jurnalul* unui post public este o țară fără democrație. Spun în proiectul meu (pe care l-am prezentat și *Comisiei*) că trebuie reconsiderat dreptul la informație al contribuabilului și asta comportă din partea noastră libertăți și responsabilități.

Reforma va trebui să acționeze cu prioritate asu-

membru în Consiliul de Administrație al Televiziunii Române

Emisiunilor Informativă

pra Departamentului de Informații, care practică un jurnalism partizan, distructiv și închistat. Închistat în sensul că, oricâte reacții publice ar exista, Departamentul de Știri nu ține seama de ele. Nu dă drept la replică. Sintem totuși o televiziune publică controlată de Parlamentul României).

Nu putem să mai admitem statutul de „simbriași ai puterii“

Într-o democrație în dezvoltare, cum este a noastră, principiile de etică profesională nu pot fi date la o parte. Nu putem să mai admitem pentru cei din televiziune statutul de simbriași ai puterii. Mie mi s-a reproșat că am făcut 5 sau 6 emisiuni cu *Cintarea României*; eu le-am făcut ca simplu redactor și nu autor, dar nu mi-am vîndut sufletul și conștiința. Asta se făcea în *Televiziune*, am făcut-o în condiții de presiune morală și securistică. Dar cei care fac astăzi o altă *Cintare a României*? Pentru că a lăuda puterea fără conținere, fără discernămint, nu e tot o odă? De asemenea, ccream, în timpul audierii mele în comisiile de specialitate, reevaluarea standardelor unei profesii de vîrf a audiovizualului – editorul de știri și de analize politice. În clipa în care am vorbit de aceste schimbări am fost imediat întrebată: „Practic ce se va întîmpla cu doamna Alina Mungiu?”. Am răspuns clar: „Se va prezenta, dacă dorește, la concurs pentru postul de director. Și dacă îl va câștiga va trebui să se supună normelor deontologiei profesionale.“

Grila de programe este azi la nivel de dughenizare

Am mai spus în fața Comisiilor că doresc reorientarea politicii bugetare a *Televiziunii* către producția proprie de cultură națională – film, seriale, teatru, emisiuni educaționale, de știință, de divertisment, emisiuni pentru tineri, programele muzicale – ce configurează identitatea unui post național. Este nevoie de o altă grilă de programe care, astăzi, se află la nivel de dughenizare. Există o supralicitare de filme de duzină și, în lipsa filmelor de valoare, o mare parte dintre telespectatori optează pentru alte canale. Nu avem în *Televiziunea Română* un *talk-show* de valoare și atunci toată lumea comută canalele. Sint un om care străbate această țară în lung și în lat și am constatat cu durere cum, prin hoteluri, toate televizoarele sint bransate pe un alt canal decît televiziunea publică.

O altă idee importantă a proiectului meu a fost descentralizarea deciziei în *TVR*, scoaterea ei de sub o comandă unică, funcționarea independentă a departamentelor editoriale, calată pe structura redacțiilor, a grupurilor de lucru și, de asemenea, dotarea lor cu mijloace necesare lucrului.

Cum vedeți redresarea financiară a TVR?

Dacă vorbim de redresarea financiară a *Televiziunii* (pe care eu o văd în strînsă legătură cu redresarea editorială) trebuie neapărat spus că viabilitatea ei financiară va fi dată numai de o grilă de programe construită și pe menirea unui post public. La ora actuală nu avem un buget definit, nu există buget pe departamente, resursele au fost alocate pe principul „cel mai puternic plasat – primul servit“.

TVR – instituția cu cel mai mare număr de directori

TVR a pierdut 40% din piața publicitară din cauza inabilității conducătorilor ei de a se adapta la sistemul concurențial. Nu propun pentru *TVR* un statut comercial, dar trebuie să lucrăm într-o libertate managerială de tip sector privat. Este vorba de capacitatea de a lua decizii în mod rapid, așa cum le ia un patron. Actualmente sintem instituția română cu cel mai mare număr de directori, raportat la numărul de angajați, din România – nu mă refer la directorii de departamente, care trebuie să existe pentru că ei fixează strategia, ci la funcțiile intermediare. În prezent, există un contract colectiv de muncă semnat de fosta administrație ale cărui prevederi îngrădesc puțința de a da o sancțiune pe motive profesionale sau de a desface contracte de muncă. În 8 ani, în această instituție nu cred că a fost desfășurat

nici un contract de muncă.

Dumneavoastră prezențați un proiect. Cum îl veți pune practic în aplicare dacă veți fi votată?

Fiind directorul *Televiziunii*, împreună cu membrii *Consiliului de Administrație*, vom reformula toate documentele care statuează condiția noastră în această televiziune: de la statutul jurnalistului de televiziune, de la regulamentul de funcționare, caietul de sarcini al fiecărui departament, pînă la acest contract colectiv de muncă, care trebuie să fie modificat.

Cum credeți că veți lucra cu Consiliul de Administrație după atitea tensiuni cîte au fost?

Mă bizui tocmai pe acest *Consiliu de Administrație*, cu toate disputele dintre noi. Cineva a subliniat, în mod tendențios, numai asperitățile din acest *Consiliu*. Dar s-au făcut pași în instalarea unui climat de concordie. Într-adevăr, nu ne-am înțeles, dar asta numai pe un singur segment: schimbăm sau nu echipa de la *Actualități* și echipa de la *Programe*? Era inadmisibil ca la *Programe* să mai rămînă un om care trăgea după el kilometri de televiziune. Am făcut un regulamentul de funcționare și l-am aprobat cu toții. Am reușit să facem o nouă grilă care va intra în funcțiune în decembrie. Urmează și alte faze: licitații de proiecte etc. Liniile mari ale postului public au fost creionate în acest *Consiliu de Administrație*.

Absența documentelor

Nu aveți nici un raport financiar privind starea televiziunii?

Nu există nici un raport. Am cerut și contractele, ca să putem fixa spațiile în noua grilă. Dar cum să procedezi dacă nu știi, la ora actuală, pe cîți ani sint fixate aceste contracte cu firma cutare și cutare? Nu ni s-a permis să cunoaștem această realitate.

Cine nu v-a permis?

Nu am avut acele documente. Am cerut tot timpul documente legate de contractele *Televiziunii* și am renunțat pentru că nu putem sta tot timpul să trimitem scrisori către directorul general interimar. Eu cred că și despărțirea de domnul Stere Gulea trebuia trecută printr-o predare-primire de patrimoniu.

Cînd credeți că televiziunea publică va avea un director?

De patru ani așteptăm intrarea în legalitate. Acest control unilateral asupra *Televiziunii*, numai din partea puterii, este extrem de periculos. Trebuie să existe și controlul societății civile asupra instituției. Dacă aș deveni director, aș realiza permanent întîlniri cu societățile și fundațiile civice pentru a ști ce probleme au, cum să le susținem, ce vor de la televiziunea publică.

Ați fost anunțată că veți fi revotată în plenul Parlamentului?

Dimineață am auzit că se discută și că lucrurile par a fi ajuns la această înțelegere: ca lista să fie re-luată în întregime la votare. Ceea ce mi se pare firesc și echitabil.

În aceste zile s-a vorbit mult și nu întotdeauna frumos despre filmul dumneavoastră, *Memorialul Dureii*. Cum ați făcut acest film?

Eu n-am făcut *Memorialul* pentru a primi recunoștința țărăniștilor de azi. Cei care mi-ar putea purta oarecare recunoștință nu mai sint astăzi vii, sint în cimitirele de la Gherla, de la Aiud, de la Sighet. M-am dus să fac un episod și, cînd am văzut mărturiile, am hotărît în sufletul meu că, atît cît îmi va da Dumnezeu sănătate și putere, n-am să fac decît să alerg, să-i caut pe cei care mai trăiesc. L-am făcut intenționat patetic pentru că nu puteam să pătrund la inimile incremenite decît cu lacrima. Cînd eu nu voi mai fi, va veni un istoric și cu această arhivă de 40.000 de minute înregistrate o să facă un film de istorie rece, sec, academic. Îmi amintesc cînd am făcut episodul *Corneliu Coposu*. Îl văzusem la mîngîrurile din ianuarie. El nu se mărturisea, era un om pudic. Cînd am dat drumul acestui episod mi-a spus, la o săptămînă după aceea, că dintr-o dată era oprit pe stradă, o demonstrație uriașă de simpatie, pentru că s-a văzut cu ce capital de suferință și de puritate venea acest om. Am primit mărturisiri de la oameni aflați în vîrfurile piramidei care au spus: „N-am știut pînă la filmul dumneavoastră

cine a fost *Corneliu Coposu*“. În timpul acela eram atenționată: „Să nu mai aduci oameni politici“. Ce să fac? Cei care au suferit prin pușcării au suferit pentru o opțiune politică. Țărăniștii suferiseră în temnițele de la Sighet, Rm. Sărat, Galați. Cînd am început *Memorialul*, în România nu se știau nici măcar pușcăriile. Am adunat dintr-o mie de particule, ca într-un mozaic, fresca acestor închisori. În închisoarea de la Sighet am intrat prima, cu domnul Coposu și domnul Diaconescu, la fel, în cea de la Rîmnicu Sărat. Am făcut acest lucru cu fanatismul adevărului, al nevoii de adevăr pentru că am scotit că 50 de ani noi am trăit în minciună. A fost și greu în toți acești ani să-mi mențin o echipă, pentru că *Televiziunea* era vînzolită, bîntuită de oameni care alergau după societăți, după filmări speciale, plăteite, sponsorizate... Iar noi făceam numai emisiuni cu pușcării, cu foști deținuți care trăiesc modest, în blocuri, în condiții grele și astăzi. Cînd am spus că am o mașină care are jumătate de milion de km, intră apa în ea, ni se udă casetele, suferim de frig, cineva din *Consiliu* mi-a răspuns: „Lupta este între *Dacia* și *Cielo*!“.

Nu aștept recunoștință. Dar ceea ce mi se pare cel mai grav la ora actuală este că, în loc să fiu apărată în aceste lovituri de țărăniști, sint apărată de PDSR. Eu doream să fiu apărată de cei cărora le-am consacrat acești ani din viața mea și cred că am făcut-o cu bună-credință.

Credeți că dacă ați fi fost bărbat v-ar fi fost mai ușor?

Aș fi vrut să fiu totuși bărbat cînd am văzut acea emisiune – în care șase bărbați la patru ace au strivit în picioarele lor o femeie. În România multe lucruri mai trebuie puse la punct, inclusiv această relație între un bărbat și o femeie. Nu cer condiții speciale, sint un alergător alături de ceilalți, iar faptul că în acești ani am muncit în condiții atît de grele dovedește că nu cer nici un fel de menajament pentru mine ca femeie. Dar, ca șase bărbați să nu se întrebare: dacă tot o împroșcam cu noroi pe această femeie, n-ar fi cazul să-i spunem în față ceea ce avem de spus...?

Interviu realizat de **Julian Anghel**

8 octombrie 1998

PS
pe scurt

Leni Fischer în România

Leni Fischer, președinta *Adunării Parlamentare a Consiliului Europei*, s-a aflat în România în perioada 6-8 octombrie pentru a participa la conferința consacrată împlinirii a cinci ani de la aderarea țării noastre la *CE*. Ea s-a adresat cu acest prilej *Parlamentului României* și s-a întîlnit cu președintele Emil Constantinescu, cu premierul Radu Vasile și cu ministrul de Externe, Andrei Pleșu. *Universitatea din București* i-a acordat titlul de *Doctor Honoris Causa*. (R.P.)

Lege de restituire

Pe 8 octombrie, *Guvernul* a adoptat două proiecte de legi referitoare la restituirea proprietăților confiscate de comuniști: „Proiectul de lege privind restituirea în natură sau prin echivalent a unor imobile preluate de stat după 6 martie 1945“ și „Proiectul de lege privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinație de locuințe“. Potrivit primului act normativ, sint restituite atît imobilele de locuit, cît și spațiile comerciale sau industriale și lăcașurile de cult preluate prin *Decretul 176/1948*. Imobilele naționalizate cumpărate în baza *Legii 112/1995* nu vor putea fi retrocedate în natură foștilor proprietari dacă părțile au încheiat contract de vânzare-cumpărare cu respectarea legii. Proprietarii respectivelor imobile pot cere despăgubiri doar în cazul în care cele preluate anterior sint insuficiente. (I.A.)

Erată

Fotografia din *Suplimentul literar* nr. 3 (din 6 octombrie „Jurnalul unui jurnal“) de la pagina 5 a fost în mod eronat atribuită Ecaterinei Bălăcioiu-Lovinescu. Ea o reprezintă de fapt pe Corina Lovinescu, căsătorită Vartan.

Voioși alunecînd

Recent, în numărul 33/98 al acestui săptămînal am avut ocazia de a propune opiniei publice analiza fenomenului colaboraționismului specific regimului comunist din România, sub titlul *Falsele dileme ale dosariadei. Structurată pe două niveluri, respectiv Baza factuală și apoi Criteriile interpretative ale colaboraționismului, analiza a încercat să releve: 1) necesitatea reazășării dezbaterii problemei într-un cadru analitic corespunzător complexității acesteia; 2) importanța covârșitoare a acestui subiect pentru înțelegerea evoluției, mai bine zis a învingerii procesului de modernizare politică, economică și socială a României reflectată în criza generală de sistem cu care se confruntă azi. Am reiterat, de asemenea, faptul că numai o înțelegere profundă a problemei colaboraționismului în laturile sale politice, juridice, istorice și morale va permite societății civile să-și autodiagnosticeze corect problemele, dincolo de aparența înșelătoare a evenimentelor diurne. O condiție strict necesară pentru găsirea soluțiilor adecvate, constructive, care să conducă la mult așteptata reconciliere națională și la relansarea procesului de modernizare prin mobilizarea resurselor materiale și morale ale întregii națiuni.*

Rolul jucat de moștenirea colaboraționistă, după decembrie '89

Timp de nouă ani acest proces a fost subminat sistematic de un nucleu restrîns al fostei clase politice comuniste, folosind tehnici eficiente de manipulare a diferitelor categorii sociale și exploatarea fără scrupule sentimentul de culpabilitate socio-politică a acestora. Și acest fapt nu este întâmplător, întrucît o atare abordare oferă una dintre cheile înțelegerii profunde a eșecului suferit de societatea civilă în perioada ce a urmat evenimentelor din decembrie 1989 de a-și restructura profund sistemul politic, pe baze real democratice. Faptul că fosta clasă politică (nomenclatura comunistă), odată debarasată de balastul ceaușist, a reușit împreună cu aliații ei strategici (elita fostei poliții politice, a serviciilor secrete, a armatei și a aparatului birocratic de stat) să-și mențină și

să-și consolideze controlul asupra puterii prin intermediul „reciclării ideologice” nu poate fi înțeles în întreaga sa complexitate în afara evidențierii rolului jucat de „moștenirea colaboraționistă” a regimului comunist.

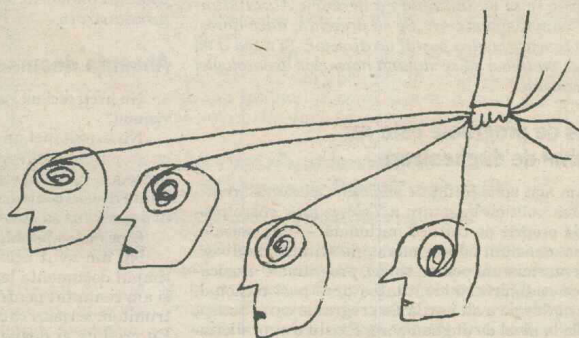
Aceasta pentru simplul motiv că în România, în decembrie 1989, colaboraționismul atinsese deja proporții de masă îndeosebi la nivelul activului de partid și al categoriei membrilor sistemului instituțional, fie el politic, politico-economic sau administrativ. Cît de vulnerabil este orice lider sau grup politic în absența sprijinului acestui segment al societății românești este demonstrat cu prisosință de cele înfîptate cu fostul dictator în decembrie 1989. Asigurarea continuității controlului asupra acestei importante mase de manevră politică de către un număr restrîns de grupuri de interese ce compuneau elita menționată a reprezentat, alături de apropierea resurselor financiare ale fostului regim, unul din cele două obiective strategice ce i-a permis nu numai supraviețuirea fizică, dar și crearea cadrului socio-politic necesar cîștigării treptate, chiar dacă anevoioase, a aparenței de legitimitate politică pe plan intern și internațional.

Ca urmare, societatea civilă românească a rămas *de facto* prizoniera fostei clase politice comuniste care, istoric vorbind, ar fi trebuit să fie înlocuită de o alta, capabilă de a relansa țara în procesul de dezvoltare și modernizare. Un exemplu deja „clasic” în care o mișcare revoluționară, fie și incipientă, este înăbușită în fașă printr-o abilă acțiune contrarevoluționară organizată de clasa sau grupul politic presupus a fi deposedat de putere și care mai întîi „confiscă” și apoi manipulează în direcția propriilor interese programul și valorile etice ale celei dintîi. Istoria este însă necrutătoare și își are propriile ei legi implacabile.

Nesoluționarea conflictului major latent indus de regimul comunist timp de peste patru decenii și care a dus în cele din urmă la formele manifeste de tip violent din decembrie 1989 a perpetuat și agravat în fapt „criza generală de sistem” cu care țara se confruntă astăzi. Sintagma potrivit căreia această criză este una exclusiv de ordin economic este pe fond incorectă, întrucît însăși criza economică își are originea în conflictul profund existent între interesele economice ale fostei și „noii” clase politice, pe de o parte, și interesele generale ale societății civile, pe de altă parte. Iar ilustrarea acestui conflict de către mass-media

românească, ca și cea internațională, este mai mult decît convingătoare, prin identificarea așa-zisului proces de acumulare a capitalului printr-un „*jaif fără limite și de proporții nemaiîntîlnite*” al avuției naționale moștenite de la fostul regim. Acest proces, menit să conducă la legitimizarea „noii clase capitaliste românești”, a avut și continuă să aibă însă efecte catastrofale nu numai asupra economiei naționale, dar și asupra celorlalte sectoare de activitate. Unul dintre cele mai vizibile și dăunătoare la nivelul intereselor naționale este disoluția autorității principalelor instituții ale statului de drept. Ignorarea arrogantă a legilor, ca și ocolirea acestora de către cei ce se slujesc de dictonul „*quod licet Jovis not licet bovis*” nu fac decît să accelereze procesul de metastatizare a maladiei ce macină societatea românească. Iar această situație nu ar fi fost posibilă în condițiile în care actuala clasă politică nu și-ar fi asigurat de la bun început participarea complice a aparatului tehnocratic și al celui birocratic, adică a „colaboraționistilor” fostului regim.

puterii au contribuit în mod covârșitor la rămînerea „colaboraționistilor” din aparatul instituțional la discreția deținătorilor puterii. Procesul de „recuperare” nu a fost însă unul linear. O primă categorie a fost constituită din cei ce au vrut sincer să se atașeze eforturilor organizațiilor civice de a reconstrui sistemul politic românesc. Pe aceștia „puterea” i-a pedepsit prompt prin „scurgerea” dirijată către mass-media de informații compromițătoare legate de trecutul lor colaboraționist și pierderea *de facto* a pozițiilor profesionale deținute în acel moment. Aceste cazuri larg mediatizate au servit, concomitent, drept „avertismente” publice și pentru alți potențiali „amatori” de a „dezerta” din categoria amintită. O altă categorie, de fapt și cea mai numeroasă, a fost constituită din colaboraționistii ce au „înțeles” noua situație ca pe o reală oportunitate și nu au nici un factor de risc personal. Foarte curînd, aceștia aveau să afle că nu au nici un motiv să se teamă sub aspect politic sau profesional de colaborarea cu „fosta” Securitate, atita timp cît în majoritatea situațiilor ofi-

Recuperarea colaboraționistilor

Rolul de activator și gestionar al acestui extrem de important segment al potențialului uman plasat în instituțiile cheie ale societății românești a revenit „noilor” servicii secrete constituite pe structurile fostului *Departament al Securității Statului* și al *Departamentului de Informații al Armatei*. Multiplicarea serviciilor secrete în formele cunoscute azi este rezultatul deciziei luate de fostul președinte Ion Iliescu, la îndemnul unuia dintre consilierii săi, potrivit acestuia „*spîrgînd fosta structură a Securității în cît mai multe instituții, acestea vor rivaliza în mod inevitabil, ceea ce va întări controlul prezidențial asupra lor și va spori în același timp însuși gradul de securitate personală*”. Procesul „recuperării” și „reactivării” rețelelor informative moștenite, deși a cunoscut unele sincope, de genul refuzurilor publicate și în mass-media, a fost considerat de către inițiatori un succes, de altfel confirmat și de complicitatea acestora pînă și la gafele vizibile ale guvernăntilor. În fond, „colaboraționistii” regimului Ceaușescu, oameni cu un instinct politic exersat, aveau să descopere încă din 1990 că au foarte puține alternative convenabile de a ieși (ațiția cîți și-ar fi dorit acest lucru) din statutul de „prizonieri” sau „dependenți” ai foștilor stăpîni.

Climatul politic și social de mare confuzie și incertitudine, inabilitatea, ca și sabotarea calificată a acțiunilor organizațiilor civice de a-i atrage ca parte activă în procesul reconstrucției politice și sociale, exacerbară abilită a temerilor privind propriul lor viitor profesional și social de către nucleul

terii de legătură erau aceiași, iar justificarea actului colaboraționist se baza, ca și în trecut, pe sintagme precum „*apărarea țării și a intereselor naționale într-o lume tulbură a relațiilor internaționale*”. Ce putea fi mai liniștitor pentru membrii acestei categorii ca prezervarea deopotrivă a statului și prestigiului profesional și social cu asocierea reactivării colaboraționiste cu atașamentul față de înalte valori morale precum patriotismul. Departe de a fi omogenă, această categorie de colaboraționisti a inclus, precum într-o inedită grădină zoologică de tip politico-social, sub-categoriile în care s-au regăsit oportuniști și veleitari, oameni de un oarecare bun-simț, dar fără o fibră morală solidă (aderenți ai dictonului „*oamenii sînt sub vreme*”), ca și cei care au încercat să continue să „mimeze”, atita cît au putut, colaboraționismul, fără a se putea rupe efectiv de el.

Regimul clientelar

Demn de un studiu de sine stătător dedicat naturii umane ar fi și analiza impactului relațiilor de reactivare a acestor rețele informative asupra stării de spirit și echilibrului socio-psihologic al ofițerilor de legătură. Cu cît numărul personalităților politice și al componentilor „elitei” politice și a aparatului instituțional de stat cu trecut și prezent colaboraționist era mai mare, cu atît mai mult acestora li se consolida percepția unei securități personale și profesionale sporite. Ceea ce nu este un lucru neînsemnat, atunci cînd este vorba de membrii serviciilor secrete presupuse a fi nu numai eficiente, dar și loiale nucleului puterii politice.

POLIROM

NOUTĂȚI octombrie '98

Convorbiri cu Schopenhauer

Volum alcătuit și îngrijit de Cristian Bădiță

Adriana Babeți
Cornel Ungureanu
Europa Centrală
Memorie, paradis, apocalipsă

În pregătire:

André Sirota
Jean Delumeau

Conduite perverse în trup
Mărturisirea și iertarea. Dificultățile confesiunii (sec. XIII-XVIII)

Comenzi la: CP 266, 6600, Iași, Tel. & Fax: (032)214100; (032)214111; (032)217440
București, Bd. I. C. Brătianu nr. 6, et. 7, Tel.: (01)3138978
Brașov, str. Toamnei nr. 7, bl. 4, Tel. & Fax: (068)150318
E-mail: polirom@mail.dntis.ro

Arhive și dosare

Întilnirea de la București a reunit specialiști din domeniul arhivelor din Franța și România, istorici din ambele țări, interesați în accesul la documentele istoriei recente, dar și arhiviști din Polonia, Ungaria și Rusia, care au prezentat dificultățile cu care s-au confruntat țările lor în deschiderea fondurilor documentare care au aparținut regimurilor comuniste.

Întilnirea s-a datorat inițiativei CE de a elabora o politică europeană comună pentru a pune în valoare arhivele și intenției Consiliului Internațional al Arhivelor de a aduce instituțiile de specialitate din țările est-europene la standardele mondiale. S-a precizat că nivelul de acces la arhive este un indicator al stadiului de democratizare în care se află o anumită țară. Există o varietate mare a legislațiilor arhivistice în Europa, criteriile de transparență și secret ne fiind concepute sau reglementate la fel. Proiectul de reglementare al CE a fost elaborat într-o primă formă în octombrie 1997. El se află acum în faza de discuție și va putea fi aprobat anul viitor.

Printre principiile *Recomandării* adresate țărilor membre CE, se numără: egalitatea de acces la arhivele publice; gratuitatea; procedurile de acces trebuie să fie scrise, transparente și inteligibile; limitele să fie prevăzute și justificate; datele personale trebuie să fie protejate; refuzul de acces să fie motivat în scris; să existe posibilitatea derogărilor.

Arhivele românești nu corespund standardelor europene

Virgil Ștefan Nițulescu, expert parlamentar în Comisia de Cultură a Camerei Deputaților, a analizat aplicabilitatea în România a Proiectului. Deși *Legea Arhivelor Naționale* din 1996 pare a fi la prima vedere conformă recomandării, perspectivele celor două documente sînt complet diferite: proiectul european promovează punctul de vedere al cetățeanului, în timp ce legea românească este făcută din perspectiva statului. Charles Kecskemeti, secretarul general al Consiliului Internațional al Arhivelor, crede că legea actuală a arhivelor din România nu poate fi decât una tranzitorie deoarece vechiul cadru conceptual a fost menținut (de exemplu, conceptul de „fond unic” al Arhivelor de Stat se cere înlocuit cu cel de „patrimoniul național al arhivelor”) și riscă să intre în contradicție cu alte reglementări juridice din România. Legea din 1996 se află în curs de amendare la inițiativa a doi istorici, membri în Parlament, unul dintre ei, Șerban Rădulescu-Zoner, a fost prezent la lucrările acestei mese rotunde.

Problemele cu care se confruntă *Arhivele Naționale* sînt personalul redus și relativ nou, transformarea *Arhivelor* în „notariat”, prin numărul mare de cereri de autentificare a proprietății (numai în prima jumătate a anului 1998 au fost 178.000 de astfel de cereri). Noul direc-

Masa rotundă *Memorie și istorie: Statele europene și drepturile cetățenilor în secolul XXI*, desfășurată la Palatul Parlamentului din București în 25 și 26 septembrie 1998, a avut ca element central problema arhivelor – depozitar de memorie colectivă, mărturie și, totodată, sursă a istoriei. Una dintre cele patru sesiuni ale seminarului a făcut referire explicită la traumatismele secolului XX și la problemele speciale pe care le ridică deschiderea arhivelor ce atestă tragediile veacului care se încheie. Dezbateră, organizată de Camera Deputaților din România în colaborare cu Ministerul Culturii și Comunicării din Franța și Consiliul Internațional al Arhivelor, aflat sub egida Consiliului Europei, a avut două documente de referință care au constituit punctul de plecare al discuțiilor: *Proiectul Recomandării Consiliului Europei cu privire la o politică europeană în domeniul accesibilității arhivelor*, prezentat de Vera Boltho, șeful Diviziei Strategii și Acțiuni Culturale a CE, și *Directiva UNESCO cu privire la tratarea arhivistică a fondurilor organismelor de reprimare ale regimurilor dictatoriale dispărute de curind*, document prezentat de Axel Plathe, specialist UNESCO.

tor general al Arhivelor, Costin Feneșan, a arătat că, după 1989, *Arhivele Naționale* au fost nevoite să preia în condiții de urgență 20 km liniari de documente, neinventariate și neprelucrate, epuizînd astfel tot spațiul de rezervă existent. Din arhiva CC al PCR nu se poate consulta în acest moment decât fondul de secretariat, deoarece (spune directorul Feneșan) inventarierea se face extrem de anevoios.

La Ministerul de Interne sau la Cultură?

Un subiect fierbinte l-a constituit apartenența *Arhivelor Naționale* la Ministerul de Interne. Ion Caramitru a pledat pentru transferarea arhivelor la Ministerul Culturii. Reprezentanții *Arhivelor Naționale* au pledat cu virulență pentru rămînerea la MI invocînd serviciul de pază, financiar-contabil și sediile care li se pun la dispoziție. Guy Braibant, președintele Consiliului de Stat din Franța, a spus că indiferent la care minister se vor afla *Arhivele Naționale*, acest minister va trebui să-i asigure un buget distinct și substanțial.

A fost discutat și modul în care statul concepe misiunea sa de păstrător al memoriei colective. Giuseppe Vitiello, reprezentant al Direcției Educație, Cultură și CE, a afirmat că rolul statului este de a păstra spațiile memoriei și nu de a le falsifica sau manipula. Trebuie să funcționeze „datoria de memorie” de care vorbește istoricul Vincent Duclert, conferențiar la *Universitatea Paris X*. Statul trebuie să găsească resursele financiare pentru a asigura suportul material al accesului liber la documente, spații de depozitare, săli de lectură, bază informatizată de date etc.

UNESCO sprijină accesul la dosarele de securitate

În cadrul sesiunii dedicate arhivelor care atestă tragediile secolului XX, Axel

Plathe a prezentat un document-directivă elaborat de UNESCO cu privire la arhivele serviciilor de securitate din fostele regimuri represive. UNESCO și Consiliul Internațional al Arhivelor au desemnat încă din 1994 un grup de experți care să cerceteze problema arhivelor represive, pentru a se asigura că victimele sistemelor de reprimare își vor recupera propria istorie personală prin deschiderea acestor documente. Pentru UNESCO, gestionarea adecvată a arhivelor represive nu reprezintă numai o problemă tehnică, spune Axel Plathe, ci și o provocare etică și politică. Mai mult decât valoarea lor patrimonială și simbolică, de „monumente ale terorii intelectuale și fizice”, arhivele de acest tip contează ca dovezi legale a căror valoare informațională trebuie utilizată pentru reabilitarea legală a victimelor. Salvarea documentelor, administrarea și accesibilitatea sînt foarte importante pentru normalizarea societăților vizate.

Directiva UNESCO afirmă necesitatea legiferării în privința arhivelor represive, fie în interiorul legii generale a arhivelor publice, fie printr-o reglementare specială. Drepturile pe care orice inițiativă legislativă e nevoită să le garanteze conform *Directivei UNESCO* trebuie să cuprindă: dreptul tuturor persoanelor de a avea acces la arhive pentru a ști dacă există sau nu documente care îi privesc, dreptul victimelor represive de a hotărî dacă comunicarea arhivelor conținînd informații cu caracter personal poate fi dezvăluită altora, dreptul de a avea acces, conform unor condiții de siguranță fixate prin legislație, la dosarele agențiilor represive.

Păstrarea arhivelor serviciilor de securitate se poate face fie la *Arhivele Naționale*, fie la instituții special create. *Directiva* recomandă crearea de comisii speciale care să administreze aceste dosare și dispoziții speciale de protecție a lor. În linii mari, principiile de bază ale arhivisticii sînt valabile și în cazul arhivelor represive.

Spre deosebire de celelalte țări est-europene (cu excepția Rusiei), Ro-

mânia nu are încă o lege a dosarelor fostei Securități. Proiectul de lege al senatorului Ticu Dumitrescu este amînat în mod repetat de la aducerea în dezbateră Parlamentului, deși a fost depus din 1993. În momentul de față, el a ajuns la Comisia juridică și la Comisia pentru apărare din Camera Deputaților.

Arhivele SRI

Florin Pintilie, directorul Arhivelor SRI, a prezentat situația dosarelor de securitate aflate la SRI. În momentul de față, se află în arhiva SRI peste 1.500.000 dosare grupate în fondurile: rețea (dosarele celor care au colaborat cu fostele organe de Securitate), informativ (dosarele persoanelor urmărite de Securitate), documentar, *corespondență și neoperativ*. Referindu-se la acțiunile de distrugere a documentelor întocmite de Securitate, atât înainte cît și după 1989, el a susținut că de la hotărîrea CC al PCR din iulie 1967 de a nu li se mai întocmi dosare de informatori membrilor de partid, au fost distruse de către lucrătorii de securitate peste 270.000 de dosare de informatori deveniți membri de partid. Astfel că în prezent în fondul rețea aflat în păstrarea SRI marea majoritate a dosarelor s-ar referi, după opinia sa, doar la nemembri de partid și „numai în cazuri aleatorii” la foști membri PCR. Șerban Rădulescu-Zoner a amintit, însă, de *Cartea albă a Securității*, întrebîndu-se dacă scriitorii menționați acolo au fost cu toții nemembri de partid. De asemenea, Liviu Turcu, fost ofițer DIE, într-un articol din 22 (nr. 33/98) arătase că arhivele Securității sînt intacte, deoarece, printre alte forme de arhive utilizate, a fost folosită masiv și arhivarea pe suport magnetico-electronic.

În intervalul decembrie '89-martie '90, conform datelor prezentate de Florin Pintilie, ar fi fost distruse sau strase 130.000 dosare. Directorul Arhivelor SRI a adăugat că a fost finalizată activitatea de microfilmare a dosarelor din fondurile informativ și rețea, realizîndu-se o copie de siguranță a datelor consemnate pe suport de hirtie. Conform unei hotărîri de guvern din octombrie '90, marea majoritate a dosarelor din fondul penal au fost predate Ministerului Justiției (400.000). Pînă în '89 zeci de mii de dosare din arhiva Securității, considerate a nu mai avea valoare operativă, au fost predate MAPN, fostului CC al PCR sau Arhivelor Naționale.

Concluziile seminarului, desprinse de Sorin Antohi și Gérard Ermisse, au readus în atenție propunerile care s-au făcut de-a lungul celor două zile: organizarea unei conferințe largite despre aplicabilitatea *Recomandării CE* în toate țările europene pentru anul viitor în Franța și a unui colocvii special al țărilor est-europene referitor la accesul la arhive, precum și redactarea de către UNESCO a unui Ghid al Arhivelor Represive.

Răzvan Paul

HUMANITAS
Cartea care dăinuie

Editura Humanitas anunță
CONCURS

pentru tinerii autori de cronici, recenzii, articole referitoare la cărțile Humanitas.

Cei interesați sînt rugați să trimită, însoțite de un C.V., textele apărute în perioada 1.10.1998-1.08.1999 în paginile publicațiilor la care colaborează, indicînd numele acestora și data apariției, pe adresa: Editura Humanitas, Piața Presei Libere 1, 79.734 București (pentru Mădălina Tache). Data limită a poștei: 30 august 1999.

PREMIU: 2 abonamente gratuite pe 1 an-premiul I pe 6 luni-premiul II la toate aparițiile Humanitas.

ȘTEFAN J. FAY
SOKRATEION
Mărturie despre
MIRCEA VULCĂNESCU

MIRCEA HANDOCA
CONVORBIRI CU ȘI DESPRE
MIRCEA ELIADE

ASCULTĂ

B B C

PROGRAMUL INTEGRAL
ÎN BUCUREȘTI LA
UNIPLUS Radio
69.8

IRINA COROIU

Visul unei nopți de vară de William Shakespeare Regia: Beatrice Bleonț

CRONICĂ DE TEATRU

Secvență din spectacol

Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai, la 32 de kilometri de Budapesta, iubitorii de teatru din Ungaria, dar și turiștii estivali s-au obișnuit de câțiva ani să vină la întâlnirea cu româncea Beatrice Bleonț, care montează special pentru Festivalul in aer liber de la Zsámbék cite un spectacol cu actori maghiari și români.

Crîngul dintre ruinele unei impozante catedrale medievale și cimitir s-a dovedit locul ideal pentru reprezentarea Visului unei nopți de vară, piesă extrem de populară în Ungaria. Într-un timp record, muncindu-se cu entuziasm într-un deplin spirit de echipă, premiera a fost gata și viziunea inedită i-a cucerit pe spectatorii care au reușit să obțină locuri la cele 5 reprezentații de la începutul lui august.

Convenția teatrală a piesei în piesă și psihologia abisală a fabulației fanteziste au fost convertite în veritabilă magie de către inspirata regizoare, secundată de scenograful Doina Levinga și Constantin Ciubotaru, care au contribuit la efectul empatic ce copleşte publicul vrăjit odată cu eroii. Mai întâi prin ingeniozitatea speculării ambianței vegetale care evocă indirect originile subiectului: mitologia celtică, Metamorfozele lui Ovidiu, literatura lui Ariosto, Tasso, Spencer și Chaucer, elemente revitalizezate într-o concepție de mare densitate vizuală și auditivă (coregrafia și ilustrația muzicală tot Beatrice Bleonț).

Cromatic este alternată în mod rafinat o paletă dominată de verde-alb-roșu, argintiu și auriu, culori a căror simbolistică e folosită în funcție de pretextul conflictual. Se vizează astfel echilibrul om-natură, dar și complementaritatea sexelor, virtuțile benefice ale raiurilor inverzite, spații propice pentru explorarea sufletului. Fie el ferecat în caratele nobletei sau expus deschis razelor selenare. Peste pulsațiile amoroase care fac substanța intrigii, se așterne catifeaua purpurie pe care se va juca actul final al comediei manipularii, reverberată prin diferite medii.

Voyeur cu puteri absolute, Oberon (Claudiu Bleonț într-o frisonantă creație mută) nu se mulțumește să-și șicaneze partenera, o Titania senzuală și temperamentală (Simona Matei, de o grație divină) ce-și consumă efuziunile în pași de dans. Prin intermediul spiridușului Puck (George Călin, zvelt contorsionist ivit dintre ierburile elixirurilor fermecate), regele elfilor materializează de-a valma visele

tulburi ale tuturor. Ale ducelui Theseu (de o frumusețe princiară, ghicită în spatele măștii, Fekete Ernő) și ale amazoanei Hippolyta (de o frumusețe glaciară, Egri Kati). Ale tinerilor îndrăgostiți (Botos Eva, Szalay Mariann - duios agresive, Takátsy Peter și Schneider Zoltán - încrancenat refractari) ce-și doresc să-și găsească perechea potrivită. Ale meșteșugarilor ce se ambiționează să-și demonstreze sensibilitatea jucînd la curte poveștea de iubire dintre Pyram și Tysbe. Ale nesăbuitelor călugărițe (fecioare neprihănite din suita Titaniei, printre care se „ascunde” și Rodica Mandache), care se precipită să-și satisfacă poftel.

În cele din urmă, cu toții se vor trezi la realitate, la realitatea feriei, desigur.

Maestrul de ceremonie (nostim înfățișat de Tóth József ca un pedant funcționar al destinului, cu ochelari și bască) simte că ceva necurat s-a petrecut și înnebunește, pe cap cu tichia părintelui-bufon ce a vrut să-și impună voința în mod autoritar și drept pedeapsă s-a trezit... violat!

Adevărul conștiințelor a fost adus la lumină. Luna (autentică!) a vegheat ca parodiă lirică să-și atingă scopul: să incită prin imagini poetice superbe, dar și să ironizeze prin vitalitatea corozivă a satirei.

Aplauzele i-au răsplătit pe toți interpreții deopotrivă.

În centrul atenției însă a fost trupa meșterilor: Dorel Vișan, Nicolae Poghir, Octavian Vlaicu, Radu Panamarencu, Ion Rizea. Pentru că sînt talentați, dar și pentru că a existat o idee generoasă de a-i înfățișa oarecum cu propria lor identitate de artiști români „cu pașaport în regulă”: simpatici, plini de viață, strecurînd cuvinte neaoșe printre replicile shakespearne, însoțiți mereu de vesela melodie La Calul bălan. Spre deliciul publicului.

Beatrice Bleonț este la a treia experiență la Zsámbék. Mai întâi a fost în turneu cu Romeo și Julieta, spectacolul Naționalului bucareștean (instituție de sprijinul căreia s-a bucurat și acum, cînd și-a adus contribuția și Naționalul timișorean), apoi a fost invitată să monteze Maestrul și Margareta de Bulgakov și Răpirea sabinelor de Andreev.

O exemplară colaborare între ministerele culturii din Budapesta și București, între artiștii maghiari și români.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Ziarista

Mi-a telefonat o necunoscută: - Domnul Alex. Ștefănescu? - Da. - Sînt o admiratoare a dumneavoastră. Am bravat: - Care anume? Am foarte multe. - Nu mă cunoașteți. Mă numesc Ileana Ursea. Sunt o tînără ziaristă. - A! V-am văzut numele, într-un ziar... într-un ziar condus de... - N-are importanță - Mi-am dat seama. Ce doriți de la mine? - Am o problemă de conștiință. Șeful meu mi-a cerut să scriu un articol în care... să vă rad. - Și care-i problema? - Eu, de fapt, vă stimez. - Atunci, refuzați să scrieți! - Asta înseamnă să-mi pierd serviciul. Îmi găsiți dumneavoastră altul? - Așa, sub presiune, nu. - Vedeți? Trebuie să scriu. - Scrieți, domnișoară! Dar tot nu înțeleg cu ce vă pot fi de folos. - ...O să mă dușmăniți? - ...Nu. - Dar o să mă disprețuiți, nu-i așa? - Am să mă străduiesc să nu vă disprețuiesc. Să nu vă așteptați, însă, să vă admir. - Sînteți foarte înțelegător. N-am mai înfîlțit pe cineva ca dumneavoastră. Înseamnă că n-o să mă refuzați... - În ce privință? - Vă cer un serviciu colegial... - Așcut. - Vă rog să-mi spuneți ceva compromișor despre dumneavoastră. - Nu înțeleg. - Ceva care să vă discrediteze. - Nu vă e rușine? - De ce? Articolul oricum îl scriu. Ce rost are să încep acum să fac investigații? - Vreți să vă ajut să mă denigrați?! - Este și în interesul dumneavoastră. Îmi puteți spune ceva care să nu fie foarte grav. Dacă mă apuc eu de cercetări, cine știe ce descopăr! Am trînit telefonul. Peste două zile, cînd mi-am văzut fotografia pe prima pagină a unui ziar, alături de un articol cu un titlu insultător, m-am gădit cu un fel de diușie paternă la Ileana Ursea: reușise și fără ajutorul meu, prin propriile ei eforturi!

România literară la 30 de ani

România literară împlinește zilele acestea 30 de ani de existență. Urăm colegilor noștri „La mulți ani” și viață lungă, cu atît mai mult cu cît următoarea întâlnire cu cititorii și colaboratorii a fost deja stabilită pentru anul 2018, la semicentenar.

Advertisement for 'România literară' magazine. It features a large '40' logo and lists various articles and interviews, including 'Un interviu inedit cu ȘTEFAN BANULESCU', 'Studii literare: scop sau mijloc?', 'Emil, fă-te că meditezi!', 'Un candidat pentru Goncourt ș.e.l.', and 'Atat spune cineva că a murit Ceaușescu?'. The magazine is published by Editura Univers.

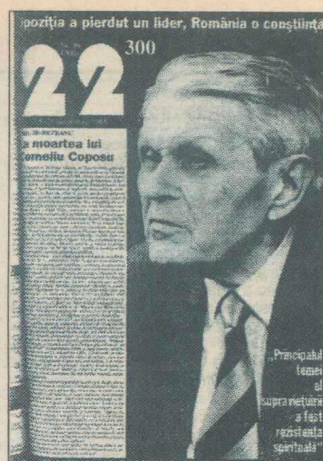
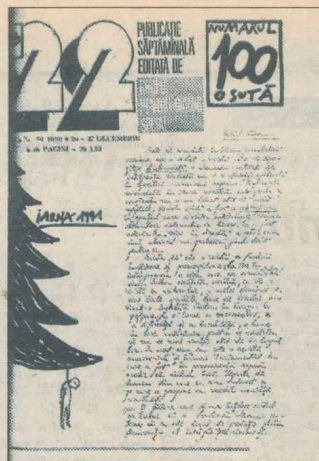
Advertisement for 'Integrala teatrului ionescian' by Eugène Ionesco. The cover features the title 'Călătorie în lumea morților' and the publisher 'Univers'.

Integrala teatrului ionescian

Ne facem nu atît o datorie, cît o reală plăcere anunțîndu-ne cititorii că, de curînd, la editura Univers, s-a încheiat prima traducere integrală în românește a dramaturgiei lui Eugène Ionesco. Seria începută în 1994 (traducător fiind Dan C. Mihăilescu, precum se vede nu doar cronicarul literar al revistei noastre) ia sfîrșit acum, odată cu volumul 5, care cuprinde, pe lîngă Macbett și Ce formi-

dabilă incurcătură, două texte din ultimii ani ai scriitorului - Omul cu valizele și Călătorie în lumea morților - oarecum „testamentare” și, practic, necunoscute în Românie. Două inedite, pînă la ediția de teatru din Pleiade, 1990 (Nepoata-soție și Vicomtele), împreună cu Cîntăreala cheală, tradusă abia acum în addenda (editorul explică de ce) completează un sumar demn de tot interesul.

22 x 450

MONICA LOVINESCU Pentru 22: La Mulți Ani!

Revista 22 a fost și rămâne inconfundabilă ocupînd, după mine, un loc unic în presa românească. Nu numai prin sistematica sa deschidere spre democrație, ci mai ales din pricina uceniciei la un dialog care le-a fost refuzat intelectualilor români de vreo jumătate de secol. Revista n-a reușit totdeauna să mențină dialogul sau dezbateră la înălțimea discuției de idei, uneori n-au lipsit nici umoarea, nici atacul la persoană. Totul însă în limitele unei politeti minime. Dacă ar fi numai asta și revista și-ar fi dobîndit titlurile de existență. Dar nu e numai atât. Devotamentul Gabrielei Adameșteanu, căruia trebuie să-i alăturăm pe cel al Rodicăi Palade, stă și în faptul de a asigura această conviețuire pașnică a ideilor în momentul exact în care ele se înfruntă. Dimineața zilei în care Gabriela Adameșteanu și-a asumat această sarcină n-a fost una pierdută pentru presa românească.

VIRGIL IERUNCA

0 instituție a confruntărilor democratice

Există pentru o revistă de analiză mai ales politică două posibilități: a grupa în jur doar pe cei care au aceeași păreri, sau a se transforma într-o arenă a confruntării de idei și chiar a ciocnirii lor. 22 mi se pare a asuma și prima, și a doua misiune. În primul rînd, o viziune determinată și comună a democrației. În al doilea, discuții aprinse asupra „modului de întrebuintare”. Așa cred nu numai că se scrie, ci și se citește 22, fiind hotărît cu unii împotriva altora. Uneori de acord, alții deloc. Dar neputîndu-se dispensa de a participa. E una din prea rarele publicații pe care un intelectual (și nu numai) o parcurge de la cap la coadă, nici un text lăsîndu-l indiferent.

Pentru ținuta și excepționala sa durată, trebuie să felicităm pe Gabriela Adameșteanu, pe Rodica Palade, pe cei mai mulți dintre editoriaștii și colaboratorii acestui săptămînal cu totul aparte, căruia îi urăm să ajungă cu numerele pînă la zilele mai prielnice cînd democrația din foaia de ziar va fi trecut în viața cotidiană a țării și adevărata revolu-

ție se va fi înfăptuit și în instituții, și în moravuri. Atunci 22 își va fi îndeplinit rolul propus și asumat, cu sacrificii și metamorfoze de vocații.

ION VIANU 22 în linia întâi

Este cităva vreme de cînd am realizat că Presa este prima carte de istorie, istoria timpului care se face, care curge. Ea oferă o primă digestie a faptelor, o primă interpretare. Cu atît mai importantă este răspunderea ziaristului cînd ia conștiința de fapt că este primul istoric, un istoric în linia întâi.

Istoricului „de linia a doua” a timpului nostru (dintr-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat) nu-i pot recomanda altceva, dacă va vrea să facă o operă onestă și solidă, decît să citească cu cea mai mare atenție colecția Revistei 22. În coloanele ei se găsește deja înscrisă cronica acestor ani, atît de plini de speranțe și de dureri; liber cine va vrea, și va putea, s-o citească.

22 a vrut să fie pluralistă fără să fie oportunistă. Și a reușit din plin, de vreme ce nu a cruțat nici pe adversari și, atunci cînd a găsit cu cale, nici pe amici. A găzduit chiar și opinii contrare credințelor ei de bază, atunci cînd nu au fost injurios sau infame. A dat o lecție de libertate și răspundere într-un moment și într-o societate care pierduse obiceiul unor astfel de atitudini.

Colaboratorii lui 22 au fost un număr de bărbați eminenți. Dar nu este de prisos să amintesc că, de mulți ani, femeile au jucat un rol remarcabil în construirea, număr de

număr, sumar de sumar, a Revistei. Și cred că femeile, atunci cînd e vorba de curaj, nu au lecții de primit de la nimeni.

Mi-ar fi greu să-mi imaginez transformările pe care le-a suferit România în acești ani fără 22. Trebuie să mai spun că această transformare este incompletă? De aceea, Revista noastră va continua să existe și să însoțească convulsiile și ezitățile istoriei încercînd un leac pe măsură.

DAN C. MIHĂILESCU Chestie de destin

La început, prin '90, cînd Stelian Tănase, indușător de frenetic, mă punea în fața biroului său somptuos, de nabab epicureu (țin minte precis: avea pe o farfurioară șase felii de lămîie la o singură cană de ceai!) și-mi comanda un articol, mă simțeam foarte mîndru, cum că, adică, am intrat și eu pe listele Evropii. Tocmai eu, care, în sinea mea, mă denumeam (cu o încăpăținare idioată, recunosc) GMS, adică Grupul de monolog social!

Au trecut cităva ani și, într-o săptămînă, s-a căscat ditamai falia în biata mea existență de hîrtoagar: ispitit și încolțit să aleg: cronică literară la *Dilema* sau la 22? Am ales foarte greu. Și nu regret deloc. Însă momentul a fost (pardon de vorbă mare) unul de răscruce.

Nu știu ce înseamnă pentru mine cronică din 22. O returnare de destin literar? O confirmare tîrzie? O împlinire, sau o ratare mai elegantă? Eternul regret că ziaristica omoară biblioteca și orice proiect de anvergură. Mă rog, chestiile astea se limpezesc numai post mortem. Pînă atunci, mă simt la 22 ca moș Gheorghe la expoziție. „Ce faci? mai scrii? mai scrii?!?” – mă întreabă, invariabil, Andrei Cornea cînd, foarte rar, ne intersectăm prin redacție. „Ce să fac? uite și io p-aicea!” Chiar așa.

DAN PERJOVSKI Moral ridicat cu toner low

Luni seara, 22 e o casă de nebuni. Timpul a expirat. „Ora dracilor” a venit și nimic nu se leagă. Impri-manta refuză să printeze, tonerul e low, nu mai sînt bani în casă, tocmai sosește un fax de la Hurezeanu, am sărit o literă din titlu, mai sînt cinci

pagini de împărțit în silabe, tocmai l-au demis pe Dăianu, cutare s-a supărat și dă telefon, telefonul nu merge că-i pus pe e-mail, trebuia să fim în tiparniță de-o oră, am uitat de presumar, unde-o fi poza lui N.C.?

Marti dimineața, alt balamuc. Pe hol se fac coletele pentru firme, *Dacia* geme de saci cu reviste și pleacă pe traseu, în redacție se împăturesc de două ore ziare, palme negre de cerneală proaspătă, imprimanta „taie lemne” tipîrind abonații externi, scotch, saci de plastic, etichete adezive, Andrei va fi la Londra, abonații la redacție încep să defileze (unii de-abia urcă scările, alții vin pe patine cu roțile), „hai că n-arată rău”, Gabriela vine pe la unu, dar e Rodica aici, „hai să-l facem pe Pata”, e o greșală pe 3, săptămîna asta avem supliment...

Miercuri, joi, vineri, sîmbătă... Într-o lume dezolată și dezolantă, 22 e o oază de normalitate care-și învinge, de nouă ani, săptămînal, contextul (cu sau fără TVA).

Redactor-șef: **GABRIELA ADAMEȘTEANU**
Redactor-șef adjunct: **RODICA PALADE**
Publicist comentator: **GABRIEL ANDRESCU**
Grăficien: **DAN PERJOVSKI**

Contabil șef: **ALIN IERUNCA**
Șef dep. marketing: **MIRCEA VLAD IONESCU**
Asistent marketing/publicitate: **MIHAELA CUCU**
Șef departament Poșta: **IULIAN ANGHEL**

Redacție: Răzvan Paul (politică, cultură), Alice Taudor, Raluca Mărculescu, Vladălina Șchelopu (social, cultură), Sandu Iordache (social, politic)
Difuzare, abonamente: Constantin Satfalia, Alexandru Petrea;
Secretariat: Alina Matel
Corectură, operare calculator: Rodica Toader, Mara Ștefan, Aurelian Crăciun; Cătălina Florea
Casierie: Mihaela Antonescu
Responsabil de număr: Raluca Mărculescu

Rubrici

Comentariu politic: **EMIL HUREZEANU, M.-R. PATAPIEVICI, DAN PAVEL, CRISTIAN PREDA, RADU CĂLIN CRISTEA, I. BOGDAN LEFTER**
Comentariu economic: **ILIE ȘERBANESCU**
Sociologia comunismului: **VLADIMIR TISMĂNEANU**
Cronică literară: **DAN C. MIHĂILESCU**
Viață tirbană: **MARIANA CELAC**
Arhive Secrete: **CLAUDIU SECĂȘIU**
Coloană și sărbătoare: **IRINA NICOLAU**
Întîmplări: **ALEX ȘTEFĂNESCU**
Tănuț: **IRINA COROBU**
Ecologie: **N. RADULESCU DOBROCEA**
PS – săptămîna pe scurt: **ANDRADA BURDALESCU**

Consiliul consultativ, 22:
SORIN ALEXANDRESCU, SORIN ANTOHI, MIHNEA BERINDEI, ANA BIANDIANA, ANDREI CORNEA, MIRCEA MARTIN, ȘERBAN ORESCU, ȘERBAN PAPACOSTEA, H.-R. PATAPIEVICI, MIHAI ȘORA, VLADIMIR TISMĂNEANU, ION VIANU

Tipărit la RH PRINTING SRL. Tehnoredactare computerizată: „22”
Redacția și administrația: București, Calea Victoriei 120.
Tel/Fax 311.22.08, 314.17.76;
e-mail: r22@r22.stos.ro,
http://www.dntb.ro/r22/

Număr apărut cu sprijinul
Fundatiei pentru o Societate Deschisă și
Fund for Central and East European Book Projects

ISSN-1220-5761